

בלבבי
שיחות
אלול

בלבבי משבן אבנה
השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"
073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

[ראש חודש אלול תשפ"א]

ב	רוח חיים
ד	מלכות בליבו
ח	עם ריבונו של עולם
יא	אדם שפל או גדול
טז	בני באלול
יט	ימי תשובה
כו	תשובה התחלה חדשה עומק הענין
לד	חודש אלול - כח ההתחדשות
מג	מזל בתולה

רוח חיים

הרוח נמצאת בלב, צריך להבין ברור, הרבה פעמים יש לאדם התלהבות מסויימת לעשות דברים, הוא מתייחס לזה כהתלהבות, אבל אליבא דאמת זה לא התלהבות, זה הרוח, חלק של הנשמה שלו, שנמצאת בלב שלו, ומתוכה ומכחה הוא מתעורר ומתלהט לעבודת בוראו, לתורה ולמצוות. מי שסובר שיש לו התלהבות והתעוררות מסויימת מבחוץ, הרי שהוא לא מכיר מה זה האדם שבתוכו. רוח שבאה מבחוץ באופן טבעי תחלש די מהר, וצריך הרבה תומכין וחיזוקים כדי להחזיק את אותה רוח חיים, אבל רוח חיים שמתגלה מפנים, רוח חיים שמתגלה מהלב, ששם נמצא הרוח, הרי היא נמצאת שם תמיד, כל התלהבות והתלהבות שאדם מתלהב, מהיכן מקורה, משום שבא איזה דרשן והלהיב את הלבבות, הדרשן הולך עוד כמה דקות והלבבות נרגעים, והעולם כמנהגו נוהג, אחרי ר"ה יבא יו"כ ואחרי יו"כ יבא סוכות, ואחרי סוכות שמחת תורה, ואחרי זה זמן חורף, הכל ממשיך. אבל רוח חיים שבאה מהלב בפנים, זה רוח חיים שיכול להחזיק תמיד.

לפי? להבין ברור, איזה התלהבות יהיה לה תוקף שתחזיק לימי הסליחות ולעשיית והיא תפוג, ואיזו התלהבות תהיה בר-קיום. הרי כולנו רואים שאצל רוב בני"א ההתלהבות שיש, מגיעים לייג מידות רחמים וצועקים חזק, עד שמגיעים לנעילה, מרפסין איגרי, ואחרי זה - עולם כמנהגו נוהג. לאיזו התלהבות תהיה קיום שתוכל להמשיך לכל השנה כולה, ואיזה התלהבות תפוג לאחר זמן כמו שקורה הרבה פעמים, התלהבות שמגיעה מהתעוררות חיצונית בלבד, כמו שהיא באה על דרך כלל היא תפסק, אבל התלהבות שמקורה הוא מההתגלות של הרוח שנמצאת במעמקי הלב, מי שרוח זו התגלתה אצלו בלב, היא נמצאת אצל כולם, אבל אצל מי שהרוח הזו באמת התגלתה, כל השנה כולה הוא חי בהתלהבות, בהתפעלות, לתורה, למצוות ולעבודת בוראו. ודאי שגם דברים חיצוניים יכולים ללבות ולעורר את אותה התלהבות.

העבודה שהאדם צריך להגיע אליה היא, שההתלהבות וההתעוררות שלו תגיע ממעמקי הלב הפנימי שלו ולא רק מדברים חיצוניים, אם כל כח ההתפעלות וההתלהבות תבוא מדברים חיצוניים - אין לזה קיום. נער הייתי, ויש כאלה שיכולים לומר גם זקנתי, והעולם כמנהגו נוהג, עוד שנה ועוד שנה, ומה השתנה השנה. אם יהיה שינוי, בעומק שממנו מגיע ההתלהבות, שההתלהבות לא תבוא מההתלהבות חיצונית, גם - זה טוב מאד, אבל אם יהיה שינוי במקור של ההתלהבות, שלא יבא רק מדברים חיצוניים, אבל אם זה דברי רבותינו שאלו הן דברים נפלאים, אבל ההתלהבות תבוא גם מההתגלות של הרוח חיים שבקרבנו, מי שיתגלה אצלו בימים הללו הרוח חיים זה יכול להמשיך תמיד.

זה משל לאדם שאוהב אוכל מסויים, אז זה לא עובר אחרי ג' ימים, הוא אוהב זאת.

כדי להגיע לאותה רוח חיים צריך להגיע למקום פנימי של לב. שנמצאים בחיצוניות של הלב, אז הלב שומע דרשה נפלאה לפני ליל סליחות, לפני נעילה, אז הוא מתעורר, אבל לאיזה מקום בלב זה הגיע - למקום חיצוני. זו התעוררות שבאה מבחוץ, וכבולעו כך פולטו, ולאחר זמן נשכח כלא היה. אבל אם אדם יעמיק להגיע למקום יותר פנימי בלב, ששם הוא מגלה את הרוח חיים שנמצאת בתוך לבו - הוא אדם של מקור חיים שמתגלה בלב האדם. מכל משמר נצור ליבך כי ממנו תוצאות חיים, משם יש מעיין שנובע חיים, אצל מי - אצל מי שהרוח שנמצאת בלב התגלתה אצלו. יזכנו הבורא שנזכה לגלות את הרוח חיים שבתוכנו, ומכחה נוכל להחזיק כל השנה כולה בהתלהבות והתפעלות לעבודת בוראנו בלב שלם.

חלק מהשיעור אלול 010_ רוח חיים תשע"ב

מלכות בליבו

ההמלכה שממליכים את הקב"ה למלך, אנו רגילים הרי משחר ילדותנו ללשונות הללו, לשונות חז"ל, אבל אם אדם לא רגיל לקרב את לשונות חז"ל למדרגה החושית שלו, אז הוא משאיר את הדברים בצורה שעל אף שבדאי דברי חז"ל אמת, אבל הם רחוקים מכליותיו. התפיסה להמליך את הקב"ה למלך זה דבר מאד מופשט משכל אדם בפשטות של לשונות חז"ל, היכן חל אותה המלכה, מה פועלת אותה המלכה, איך מתגלה אותה המלכה. צריך להרגיל את הנפש לקרב את הדברים לחוש הפשוט שהאדם ראשית יבין את הדברים בשכלו, ואח"כ יקרב אותם למעשה ללבבו.

מלך - הקב"ה שהוא מלך, לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו, מלכות של הקב"ה שחלה בנו זה מלכות של ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו, זה מלכות שצריך שיהיה בה עמו, אצלו, בחוש, זה לא רק מלכות שהאדם מקבל את גזירות הקב"ה שציווה על האדם, שזה קיום התורה, אלא זה מלכות שהאדם מגלה את מי שציווה, ולא רק שמקיים את מה שציווה, זה מלכות שהמלך מתגלה בלבבות בני"י שקבלו באמת באמת את מלכותו יתברך שמו. בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרום, ויש סוגיא של מלכויות, מה השייכות בין הסוגיא של מלכויות לכך שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרום, זה גופא נקרא מלכות, שכל בני עולם עוברים לפניו כבני מרום אז הם מכירים אותו כביכול, הם רואים אותו, מלך ביופיו תחינה, אז הם ממליכים אותו.

המילים הללו יכולים להיות רחוקים מאד מאד מאדם שחי חיי גוף כפשוטו, וכי הוא רואה את הקב"ה, כי לא יראני אדם וחי, הוא לא רואה כלום, הממלכה? זה פסוקים. זה למי שהלב שלו סגור וחתום. אבל למי שנפתח לבו, כלשון חובות הלבבות - יש לו הכרת הבורא בלבו. הדברים הללו קרובים מאד מאד ומוחשיים למי שליבו פתוח, והם רחוקים מאד מאד למי שהלב שלו חתום וסתום, שהלב של האדם רח"ל חתום וסתום אין לו אפילו הבנה מהי הכרת הבורא, אם תשאל אותו מהי הכרת הבורא, יאמר לך נוראותיו ונפלאותיו, השגחה פרטית, ודאי שהשגחה פרטית זה גילוי של הקב"ה, השגחה פרטית אדם יכול להבין בשכל, כל אדם שהוא קצת בר-דעת והוא לא עיקש ויש לו קצת אמונה הוא רואה השגחה פרטית. להכיר את הקב"ה באמת - זה מי שלבבו נפתח, שם פתאום אדם מגלה הכרה חדשה. ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, נפתח הלב ואראה מראות אלוקים, שהלב של האדם פתוח זה בריה חדשה, לב טהור ברא לי אלוקים. מהי הבריה החדשה שמתגלה - כל זמן שאין לאדם לב טהור אולי הוא לומד תורה, אולי הוא מקיים מצוות, הוא עושה חסד, וגם נראה שיש לו במדת מה אמונה, אבל אין לו הכרה בבוראו, אי אפשר לראות את הבורא בעיניים, ואי אפשר להכיר אותו בחושי

הגוף, אבל כשנפתח לאדם הלב, שהקב"ה נמצא במעמקי לבבו של ושכנתי בתוכו, אז הלב מכיר הכרה חושית ברורה במציאות הבורא יתברך שמו. כמו שאי אפשר לומר לעיוור מה זה ראייה, ואי אפשר לומר לחרש מה זה שמיעה, אי אפשר לומר לאדם שהלב שלו עדיין לא פתוח מהי הכרת הבורא.

מי שנפתח לבבו ומכיר את בוראו, הוא נהפך לבריה חדשה גמורה, זה משהו אחר לגמרי. המלכת הקב"ה עלינו זו המלכה שההכרה בבורא יתברך שמו צריכה שתלך ותגדל, האדם צריך להוריד הרבה דמעות לפניו יתברך שמו שיזכה להכיר מהי הכרת הבורא. אדם לומד בדברי רבותינו, חובות הלבבות, מסילת ישרים, שערי תשובה, רמב"ם הלכות דעות, וברור לו שהוא יודע, בסדר יש לו קצת מידות רעות, וקצת צריך חיזוק, אבל הוא יודע. ההכרות הללו הם הכרה של גוף, לא הכרה של נשמה. ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך, מי שהנשמה שלו מתגלה אז הוא מכיר את בוראו, ומי שהנשמה שלו לא גלויה אז הוא לא מכיר את הבורא יתברך שמו. תמליכוני עליכם למלך, ההמלכה להמליך את הקב"ה למלך זו המלכה שהלב מכיר את הקב"ה, זו המלכה שבכל שנה ושנה ההכרה הולכת וגודלת. סוגיא כזו של המלכה זה ברור מאד מאד מדוע כל שנה צריך להמליך את הקב"ה מחדש, על החלק בלב שהמלכתי אותו שנה שעברה, עכשיו אני ממליך את הקב"ה על חלק יותר פנימי ששנה קודמת לא הכרתי אותו, זה עומק ההמלכה.

דבר אחד צריך שיהיה ברור לכולם, לא יתכן שמה שהיה לפני שנה יהיה השנה, זה לא נקרא המלכה, למי שלא מבין מה ההבדל בין שנה שעברה להשנה, צריך לפנות לקב"ה שיפתח את לבבו שיבין מה צריך שיהיה ההבדל.

כל דבר שנמצא בלב הוא בעצם סוד כמו שאומרים רבותינו, לא ניתן להסביר אותו בדיבור. הסוד השלם והגמור שיש בעולם זה הכרת הבורא, זה לא דבר שניתן לומר אותו במילים, זה לא דבר שניתן להסביר אותו, אבל זה דבר שמי שהלב שלו נפתח תופס כך את כל מציאות החיים.

נתפלל שנוזכה בע"ה כל הכנסת ישראל יחד שהלב אבן יהפוך ללב בשר, וכשהאבן תסתלק וזה יהיה לב בשר ידע כל פעול כי אתה פעלתו, יבין כל יצור כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך.

חלק מהשיעור אלול 013 מלכות בליבו. תשעב

סליחות אל תשליכני מלפניך

עיקר החטא שעליו אנחנו צריכים לבקש מחילה כל אחד לפי ערכו, הוא שבשעה שכל אדם עומד בניסיון הרבה פעמים הוא עומד בניסיון הזה לבד, ולא יחד עם הרבש"ע, ואם הוא נמצא שם לבד הוא בהכרח לא יצליח, אל תשליכנו מלפניך, על מתי עיקר הבקשה, בשעה שיש לאדם ניסיון, אם הקב"ה ישליך אותנו באותו רגע, יצרו של אדם מתגבר עליו, הוא לא יצליח, אל תשליכנו מלפניך ודאי שזה נאמר על כלל חיי האדם בהאי עלמא, אבל בפרט על הזמן שבו האדם עומד בניסיון, ואם הקב"ה ישליכו באותו זמן הוא יפול, ורוח קדשך אל תקח ממנו, אם אתה לא משליך אותנו מלפניך אז אתה נותן לנו את רוח קדשך, תוקף פנימי לעמוד בניסיונות. אבל מצד כך צריך שבשעה שיש לאדם ניסיון, ובדקות כמובן זה לאו דוקא בהאי שעתא בלבד, הוא מכיר ומרגיש שבשעת הניסיון עצמו בפועל ממש השם יתברך ניצב עמו ומתלווה אליו לנקודת הניסיון, ואז הוא פונה אליו שיעזור לו בפועל.

בכל כח שאדם פועל בכלל, ובפרט בחלקי הבחירה, צריך בחינה מדוקדקת בנפש מה האדם מרגיש, האם הוא מרגיש שהוא פעל, או שמרגיש שהשי"ת נתן בו את הכח ומכח כך פועל. אם אדם מרגיש את כח ה' בתוכו, מפי עליון לא תצא הרעות, לא יתכן שיבוא לידי חטא, ואם הוא בא לידי חטא בהכרח שכח ה', רוח ה' לא הייתה גלויה בתוכו בשעה שעשה את אותו מעשה. עיקר הבקשה על המחילה בודאי שצריך על המעשה, על הפועל שהגיע לידי חטא בפועל ממש, ברור, אבל עיקר הבקשה מלבד מה שמבקשים על המעשה, הוא על הסיבה שהביאה את האדם לידי חטא, ומה שהביא אותו לידי חטא זה מה שעמד בנקודת הניסיון לבד בלי צירוף לרבש"ע, ולכן נפל בחטא. אם אדם יבקש מחילה על העבירות של שנה שעברה אבל הוא מתכוון להמשיך להתמודד בניסיונות עם אותה צורה שהוא התמודד בניסיונות הקודמים ושם הוא נפל, הרי שחסר בכל עיקר בקשת המחילה. הדרך צריכה להשתנות, למצוא דרך אחרת שמכחה יתמודד בניסיונות שמכאן ולהבא.

שמדברים על רוח קדשך אל תקח ממנו, מדובר על כח מוחשי בפועל שהאדם יכול וצריך להרגישו בשעה שהוא עומד בניסיונות, ככל שהאדם ירגיש את מציאות ה' יתברך עמו ובתוכו בשעת הניסיון, והוא ירגיש שהרוח שנמצאת בקרבו לא יכולה לעמוד בניסיון, והוא שואל ומבקש מה' רוח קדשך של תוספת תוקף שיוכל לעמוד בניסיון, כפי ערך ההכרה והבקשה כך יצליח לעמוד בניסיון. ככל שעומד לבד, כך סכנתו קרובה בפועל ממש. אבל ככל שיצרף את עצמו בדרכי חייו בכלל, ובשעת הניסיון בפרט, הוא יכול לעמוד בעצם בניסיון.

שבאים לבקש מהקב"ה סליחה ומחילה צריך שיהיה לאדם דרך איך מכאן ואילך יוכל לעמוד שלא ישוב לכסלו עוד. הדברים הללו אינם בגדר של התעוררות, אלא בגדר של דרך חיים, אם זו התעוררות, השופר יפסיק להישמע, ישקוט, שיגמר ראש השנה. אבל אם הופכים זאת לדרך חיים בפועל ממש, שהאדם מצרף את הקב"ה עמו, אצלו, לכל חלקי החיים בכלל, ולניסיונות בפרט באופן חושי ממש, הרי שיש לו את התוקף של הכח שמכוחו הוא יכול לעמוד בניסיון.

חלק מהשיעור - אלול 014 סליחות אל.תשליכני.מלפניך.תשע

עם ריבונו של עולם

לא יתכן להודות על כל נשימה ונשימה אם לא מרגיש כל נשימה ונשימה, כל הנשמה תהלל ק-ה, כשהוא ירגיש כל נשימה ונשימה אז הוא יכול להודות לקב"ה על כל נשימה ונשימה. מה כוונת הדבר להודות לקב"ה, להרגיש שהרשב"ע הוא זה שמחייה אותי. צריך להבין, הדברים הללו, מי שלא ניסה אותם למעשה זה נראה לו וורטלעך, רעיונות יפים, שמי שניסה זאת למעשה, כל יום למעשה מתבונן כמה דקות בשעת השקט של עצמו על הנשימות שנושם, ומרגיש את הנשימות שלו, הוא מתחיל להרגיש קצת מה זה חיים. בני אדם רח"ל ששוכבים בבית חולים במחלות קשות שקשה להם לנשום, פתאום מתחילים להרגיש מה זה חיים, לא צריך שהקב"ה יביא את האדם למצב הזה שירגיש מה זה חיים. האדם לכתחילה מעיקרא צריך לקחת כל יום כמה דקות לעצמו, לשבת בשקט ולהרגיש את הנשימות שנושם, ואז להרגיש בכל נשימה ונשימה לפחות באותם דקות (כל היום כולו זה השגות גבוהות), להרגיש את הנשימות שהקב"ה מחייה אותו.

עכשיו נסביר ברור את מה שנאמר בראשית הדברים ואת ההמשך של מה שנאמר השתא, שהאדם חי במהלך הרגלו הוא לא מרגיש שאת החיים הוא מקבל מהקב"ה, הוא יודע, ודאי שאם נשאל כל אדם ממי אתה מקבל את החיים, מהרשב"ע, אבל אם אתה מרגיש את זה, זו שאלה לגמרי אחרת, ומחמת שאת החיים הוא לא מרגיש שהוא מקבל מהרשב"ע של עולם, שהוא ניגש למלחמה אזי הוא חי לבד ונלחם לבד, הוא כמעט בודאי יפול, אבל כאשר האדם מרגיש שהוא חי והוא מרגיש שהחיים הללו ניתנו לו מהרשב"ע, לא ידיעה, אלא הרגשה חושית, אז כשהוא נלחם על חייו, על איזה חיים הוא נלחם, שמקבל מהרשב"ע, אז במלחמה הזו הקב"ה נמצא איתו.

דבר אחד יסודי חייב להיות שכל אחד מבר ישראל צריך לעבור שינוי, השינוי היסודי שכל אחד צריך לעבור שאם היה חי עד היום לבד, הוא חייב להפסיק לבד, לא טוב היות האדם לבדו, לא טוב, אז איך כן צורת החיים, שהאדם לא נמצא לבד. אבל כדי להרגיש שהוא לא נמצא לבד, יש סדר של דברים שדיברנו מקודם, שיושב עם עצמו כל יום באותם כמה דקות והוא מרגיש שהוא נושם, מי שיעשה זאת כסדר במשך שבוע או שבועיים ויתר על כן, פתאום הוא יגלה בעצמו שעד עכשיו הוא לא שם לב שהוא חי, זה נשמע בהתחלה רחוק מאד, אבל מי שניסה זאת למעשה פתאום הוא תופס ומרגיש שעד עכשיו הוא ידע שהוא חי, ועכשיו הוא מרגיש שהוא חי. כל נשימה שהאדם נושם, להרגיש שהוא נושם באותם כמה דקות, ואז הוא מקבל פתיחות לב למקום שנקרא חיים, זה דבר מבהיל מאד שיתכן שהאדם יחיה שבעים שנה והוא כמעט מעולם לא הרגיש שהוא חי, בפרט בעיקבתא דמשיחא, נשמות של עקביים כמו שאומרים רבותינו, שהעקב לא חלי ולא

מרגיש, אין שם כמעט הרגשה, מה הוא לא מרגיש, הוא אפילו לא מרגיש את שורש השורשים של הכל, עצם כך היותו חי. מה יתאונן גבר חי על חטאיו, דברי חז"ל כידוע, די לחי באשר הוא חי, זה מבהיל שהאדם יכול לעבור חיים שלמים והוא לא מרגיש שהוא חי! שהוא מבקש בר"ה מהרשב"ע זכרנו לחיים וכתבנו לחיים, הוא מתכוון שלא יקברו אותו בבית הקברות, אבל הוא לא חי שהוא מהלך על שנים. מי שרוצה להמשיך באותו סדר שהתנהג עד השתא, אם הוא מרגיש שדרכו הייתה דרך של עלייה, אשריו וטוב לו, אבל אם הוא מרגיש שמאז שנחרב ביהמ"ק נפסקה מחיצה בין ישראל לאביהם שבשמים, הוא מרגיש שיש משהו שעוצר את חייו והוא לא יכול להתקדם הלאה, או כמעט ולא מתקדם הלאה, על זה הדברים נאמרו השתא. לקחת לעצמו למעשה זמן כל יום, להרגיש שהוא חי, דבר ראשון, לנשום ולנשוף ולהרגיש חי, כמובן זה חיי גוף בנתיים, זה לא חיי נפש, לא חיי רוח ולא חיי נשמה, אבל חיי גוף, ואז להרגיש את הרשב"ע שמחייה אותו, להרגיש שהרשב"ע מחייה אותו, אם הוא יכול להגיד תודה ולהלל אשריו וטוב לו, אבל להרגיש את עצם החיים זה להרגיש שהרשב"ע מחייה אותו, ואז מהי המסקנה - אם החיים הללו הרשב"ע מחייה, אז יש בהם כח של הרשב"ע, ואפשר לעבור איתם את כל העולם כולו ויתר על כן. למה בעומק אדם לא מאמין והוא מתייאש, כי הוא מרגיש שהחיים הם מעצמו! אבל אם הוא ירגיש שהחיים שזורמים בקרבו הם מחי החיים הבורא יתברך שמו, חיים שהם מהרשב"ע הוא תקיף ובעל כל היכולות כולם, אין גבול למה שיכול לעשות.

הדברים הללו אינם התעוררות, זה שאלה של סדר חיים, אם האדם קולט את הדברים בפנים לבבו הוא יכול להיפך לבריה חדשה, אינו אותו אדם כלל, ואם איננו קולט את הדברים, אז ב"ה יש כבר הרבה קונטרסים לעצות לזכות בדין, אז יש כאן עוד עצה חדשה, יוסיף זאת לרשימה של העצות. ינסה שבוע, לא כ"כ הצליח, נו, או שלא הבנתי נכון, או שמה שאמרו לא נכון, וכן על זה הדרך, ואיש לדרכו פונה.

דבר אחד ברור, שכל אדם שמבקש חיים באמת הוא צריך לחפש פנים יותר פנימיות לחיים, אנשים מחפשים עצות, הוא מתקשר שבע דקות לפני יום הדין, האם יש עצה עכשיו מה לעשות. העצה היא פשוט לחפש חיים אחרים, השאלה אם הוא באמת מחפש חיים אחרים, לא, הוא רוצה להישאר עם אותו סדר של חיים וצורה של חיים, בית, משפחה, כולל, פרנסה, הכל אותו דבר, רק דבר אחד, שהוא גם יהיה בן עלייה, או שהוא מבין שיש חיים אחרים מתחת לחיים שהוא מכיר.

קשה להסביר את הדברים בפה מלא, אבל צריך להבין, בלשון רבותינו זה נקרא, יש באור החיים הק', כי יש חיים לחיים, מה שנראה לרוב בנ"א חיים זה כצל עובר, דימונות, מה שנראה לרוב בנ"א חיים זה לא חיים, לשון חז"ל הידוע לכולם רשעים בחייהם קרויים מתים, נפש הרשע במותה תרד מטה מטה, אדם שהתפיסה של חייו הם חיים של עוה"ז, הוא חי בעולם של דימיון, הוא לא חי חיים. אדם יכול ללמוד תורה, ולקיים מצוות, ועדיין

החיים שלו הם לא חיים, הוא לא מבין מה זה חיים, הוא לא תופס מה הם חיים, ולכן הדרך שלו לא מובילה לשום מקום. צריך פתיחות לב, לבכות לקב"ה, להתפלל, אבל עם דמעות, שהקב"ה יפתח את הלב, טהר ליבנו, לב חדש, לב טהור ברא אלקים, שיפתח משהו בלב, ואז האדם פתאום יתפוס מה הם חיים חיצוניים ומה הם חיים פנימיים, ודאי שכל אחד מאיתנו יכול להגדיר חיים חיצוניים זה מה שהאדם עסוק בעוה"ז, וחיים פנימיים זה מה שהאדם עסוק בתורה ובמצוות ובעבודת הבורא. כל בר בי רב דחד יומא מגיל שש יכול לומר את אותו משפט, זה מה שהאדם יודע איזו שהיא ידיעה בשכל, אבל הוא לא מכיר מה הם החיים הללו בפנימיות לבבו, להכיר מה הם החיים הללו בפנימיות לבבו, זה כאשר האדם נפתח לו משהו בלב, משהו נפתח בלב, פתאום הוא תופס שמה שהוא הסתכל קודם לכן זה היה כתינוק בן יומו, הוא לא קלט מה זה חיים. כשאדם יקלוט מה זה חיים, כל מהלך חייו ישתנה, הניסיונות שקודם היו לו יקבלו פנים שונות, כל צורת החיים תראה אחרת.

מדוע לא בא בן דוד גם תמול גם שלשום, שכתוב ששאל שאל את יונתן, אומרים רבותינו למה בן דוד, משיח בן דוד לא בא, גם תמול גם שלשום, מה שהיה אתמול זה מה שהיה שלשום, ושום דבר כמעט לא משתנה, הוא שנה בעולם, ועוד שנה, אחרי זה יש שמיטה ואחרי זה יובל, ועוד הפעם וחוזר חלילה, אבל אם אדם בוקע לנקודה הפנימית בלב, שם הוא מגלה מהלך של חיים חדשים. למעשה, זה מה שדובר מקודם, לקחת כל יום כמה דקות של שקט, להסתגר בחדר או במקום שיש שקט, להרגיש את נשימותיו ולאחמ"כ להרגיש מכח מה הוא נושם, להרגיש את הנשימה אז הוא מרגיש שהוא חי, וכשהוא מרגיש שהוא חי הוא מכיר בהרגשת לבבו מה ממשיך את אותם חיים, הוא ירגיש את הרשב"ע שמחייה אותו, ואזי כסדר בימי חייו הוא חי לבד, הוא חי עם ה' יתברך, הוא מרגיש שהקב"ה מחייהו, כשהוא מרגיש שהקב"ה מחייהו, אז בכל אחד מהשלבים של החיים הוא עם הקב"ה שמחייהו, הוא מבקש ממנו ומתחנן אליו, הוא מדבר איתו כסדר לאורך כל היום, כי הוא מרגיש שהחיים שלו הם מה' יתברך.

הדברים כמובן הם עוד הרבה יותר רחבים, כסדר של חיים, אבל הקב"ה יעזור לנו ולכל הכנסת ישראל יחד שנזכה בע"ה שנרגיש לפני שאנחנו נכנסים לראש השנה הבאה עלינו לטובה, שנרגיש מה הם חיים, וכשנבקש זכרנו לחיים, כתבנו לחיים, חתמנו לחיים, זה יהיה עם יותר הכרה מה זה חיים ממה שביקשנו בשנה שעברה, ולפני שנתיים וכדומה. שיפתח לכל אחד ואחד מישראל הכרה פנימית בהרגש החיים, ובהרגש מי שמחייה אותו, ומכח כך הקב"ה ישרה בלבבו ונעמוד בניסיונות עם הרשב"ע, ועל ידי כן נזכה ללב טהור ברא אלוקים ורוח נכון חדש בקרבי.

אדם שפל או גדול

אם אדם רוצה לבדוק את עצמו איך באמת הוא תופס את עצמו, הוא צריך לנסות ולהתבונן מה המחשבה הראשונה שהוא מסתכל על עצמו, האם הסתכלות חיובית או שלילית. אם הוא מתסכל על עצמו הסתכלות חיובית מחמת הפנימיות של עצמו, הרי שהוא התחבר לשורש היצירה שמתגלה בראש השנה, אבל אם הוא מסתכל על עצמו בראש השנה רק על יום הדין, על הפחד מהמעשים שעשה שהקב"ה ידון אותו, אז הוא עוסק רק בחיצוניות של הנפש של עצמו ששם יש טוב ורע.

רבותינו אומרים שבר"ה לא מזכירים שום חטא ועון, יתר על כן מבואר בדברי רבותינו שלא רק לא להזכיר בפה עון, אלא גם לא לחשוב במחשבה שום דבר עון וחטא שעשה. מהו העומק של דברי רבותינו, כאשר האדם חושב על החסרונות והעבירות שעשה, ועושה עליהם אפילו תשובה, אבל הוא מדבק את עצמו במקום החיצוני של הנפש ששם לא הכל טהור וזך ונקי. בראש השנה עיקר העבודה לדבק את עצמו כפי שהיה בראשית היצירה קודם החטא, ומכח כך להאיר בעצמו את ההארה מאדם הראשון שלא היה בו חטא. להבין ברור, זה לא רק היכ"ת להסיח את הדעת מהחטא, זה להיכנס לעמוק פנימי עמוק בנפש ששם אין חטא.

שתוקעים בשופר בר"ה השופר מכח התקיעה והשמיעה שהאדם שומע קול שופר, זה צריך להכניס אותו למקום יותר פנימי. יש הבחנה שהשופר בבחינת שפרו מעשיכם אז הוא מזכיר את המקום החיצוני, ויש הבחנה שהשופר כמו שאומרים רבותינו, ר' סעדיה גאון, מזכיר את השופר של מעמד הר סיני, ששם נאמר פסקה זהומתם, שלא היה חטא במתן תורה. אם השופר מזכיר לאדם רק שפרו מעשיכם אז הוא נמצא בר"ה במקום של חיצוניות הנפש של טוב ורע, עבירה ומצוה, אבל אם השופר מזכיר לו את מעמד הר סיני שזה מעין אדה"ר קודם החטא, פסקה זהומתם, אז השופר מכניס אותו למקום הפנימי בנפש ששם אין חטא.

יש שופר בעומק של אלול ויש שופר של ראש השנה. שופר של אלול זה בכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, זה לעורר את האדם לבכי, שפרו מעשיכם, קול יבבה, קול בכי, לתקן את המעשים. אבל שופר של ר"ה בעומק הוא צריך להכניס את האדם למקום הפנימי של מעין מתן תורה ששם אין חטא ועון. זהו ראש השנה, הראש של השנה, הראש של השנה מתחיל בכל שנה ממקום שאין שם חטא. האדם צריך לגלות בנפש שלו את המדרגה של ראש השנה, שהראשית וההתחלה של נפשו בכל פעם ופעם מהיכן תתחיל, ממקום שאין בו חטא.

שאנו אומרים שנהיה לראש ולא לזנב, שלא נתחיל מהסוף שהוא חטא אלא נתחיל מהתחלה שהוא מקום שאין שם חטא. מי שקולט את הדברים בשכל ולאחר מכן בלב, הדברים הללו יכולים להפוך לו את החיים מרישא ועד גמירא. המקום הפנימי שממנו יש את הפתגם שאומר העולם שאם תחשוב טוב אז יהיה טוב, מאיפה השורש שלו, שאני חושב מהמקום הפנימי בנפש ששם אין רע. ראש השנה מאיר לנו את האור הזה, ובידינו לקנות אותו כקנין של קבע בנפש, לחיות באותו מקום פנימי.

אדם שבשנה הקודמת וקודם לכן ניסה ונפל, ניסה ונפל, אל לו להתייאש בשום פנים ואופן, אחת מן הסיבות מדוע לא להתייאש לפי מה שנתבאר עד השתא, אם הוא ישנה את סדר נפשו, שהוא לא מתחיל כל דבר מהמקום של החיצוניות שמעורב טו"ר, אלא מתחיל בכל דבר מהמקום הנקי, הוא יכול להצליח במלחמות בס"ד לעתיד.

ירושלים כמ"ש הגמ' לא לן אדם ובידו חטא, כלומר שבכל בוקר ובוקר חדשים לבקרים, זה היה חידוש גמור של אדם שקם בלא חטא.

ננסה להסביר את הדברים שדיברנו עד השתא באופן של למעשה. יש את המקום הפנימי בנפש כמו שנתבאר ששם הכל נקי זך וטהור, ויש את המקום החיצוני בנפש ששם הכל מעורב טו"ר, איך אנו מתחברים לאותו מקום פנימי בנפש שכולו זך וטהור. הרי המקום הפנימי הזה גנוז, נעלם, נסתר, הוא נמצא במעמקי הנפש, אבל לא עומד כגלוי שבקל אפשר להתחבר אליו. בודאי שהדרך היסודית היא שהאדם מטהר ומזכך את נפשו ואז הוא מגיע למקום הפנימי ומשם הוא מתחיל את כל החיים מהמקום הפנימי שכולו זך וטהור. אבל ננסה לתת עצה שמבוארת בדברי רבותינו שגם למי שלא טיהר את כל לבבו הוא יכול לגעת בחיים הפנימיים.

העצה הזו כתובה בדברי רבותינו להדיא, ונסביר אותה לפי מה שנתבאר השתא. להתחיל כל יום בנפש ממקום של התחלה חדשה, לא רק בבוקר, אלא אפשר גם הרבה פעמים במשך היום, להתחיל כל פעם כאילו הכל מתחיל עכשיו מהתחלה. מה העומק של העצה להתחיל כל פעם בהתחלות חדשות, כאשר אני מתחיל התחלה חדשה ההתחלה היא תמיד נקייה, אם אני ממשיך את מה שהיה קודם לכן, מה שהיה קודם לכן כבר מעורב טו"ר, כבר נתלכלך, אז ההמשך איננו טהור. אם האדם מרגיל את עצמו להתחיל בכל יום ויום, והרבה פעמים במשך אותו היום עצמו התחלות חדשות, לא מדובר על התחלות חדשות בחיצוניות, אלא התחלה חדשה בנפש שהאדם מחליט כאילו עכשיו נולדתי מהתחלה, ולא רק כאילו אני נולדתי עכשיו מהתחלה, אלא כביכול היום זה היום הראשון בבריאת העולם. על ראש השנה נאמר זה היום תחילת מעשיך זיכרון ליום ראשון, זה היום תחילת מעשיך מצד התאריך א' בתשרי, אבל זה זיכרון לא' בתשרי שהיה בראשית

בריאת העולם, מה כוונת הדבר זיכרון לראשית בריאת העולם, שאני יכול להמשיך בכל שנה ושנה כאילו זו השנה הראשונה בעולם.

בעומק צריך להבין שהכח הזה מתגלה בראש השנה, אבל מראש השנה אנו צריכים להמשיך את אותו כח לכל השנה כולה. להמשיך את אותו כח בנפש לכל יום ויום, שיאמר בנפש זה היום תחילת מעשיך. שהאדם מתחיל בכל יום התחלה חדשה, לא רק התחלה חדשה פרטית של הנפש שלו, אלא כביכול זה התחלה של כל העולם כולו, זה לא דימויונות! הרי יבא האדם ויאמר אין לך בעל דימיון יותר גדול שלאחר 5772 שנה הוא מצייר בדעתו שהיום נברא היום, אז מדוע בעומק זה לא דימיון, כי הכח הפנימי של הטהרה והקדושה שהיה מונח ביום ראשון עדיין קיים, הוא רק נעלם, ושאינו קובע בדעתי שזה התחלה חדשה, אני מצרף את עצמי באמת להתחלה הראשונה, אז האדם זוכה לעומק של טהרה.

אם האדם ישתמש בעצה זו למעשה, לא באופן של מהשפה ולחוץ, ולא באופן של דימויונות, אלא באופן שהוא מבין את העומק של המשמעות של הדברים, שבמעמקי הדבר אותו אור ראשון של ראש השנה שהיה העולם נקי עדיין קיים, ובכחי לצרף את עצמי כל יום לאותה התחלה חדשה של זה היום תחילת מעשיך, הרי שבכל יום הוא יכול לצרף את עצמו למקום הפנימי שכולו טהור, כולו זך, כולו קדוש.

אם האדם ע"י המחשבה הזו יגע מכח מחשבה זו ברובדים הפנימיים של הלב, הוא קובע בדעתו להתחיל התחלה חדשה ממעמקי לבבו, והוא מכיר את האמת שבפנימיות לבבו יש מקום נקי וטהור כמו שהיה בהתחלה הראשונה, אז בכח עצמו לחבר את עצמו בכל יום באמת למקום הפנימי שהכל טהור זך ונקי. ואז כאשר הוא חי את חיו ונפגש עם כל בני עלמא ועם כל המקרים שקורים, הוא נפגש עם הכל מהמקום הטהור הנקי והקדוש של הנפש של עצמו.

בודאי שגם שם יש ניסיונות כמו שהיה ניסיון לאדה"ר שאכל מעץ הדעת, אבל זה פנים אחרות לגמרי של חיים. אם אנחנו מחפשים עצה מעשית ממה בפועל לשנה הבאה עלינו לטובה, מה שדיברנו השתא מי שיקח את הדברים מצד הצורה הפנימית שלהם ולא ישתמש רק כעצה מעשית בלבד, אלא עצה פנימית שניתנת למעשה בפועל, לקבוע בכל יום התחלה חדשה, בכל רגע ורגע שמרגיש טמטום הלב, או טמטום של דעת, או התעוררות של מדה רעה, או כל נקודה שאיננה נקיה בנפשו, הוא קובע עוד פעם בדעתו שהוא מתחיל התחלה חדשה, המחשבה שהאדם יחשוב 10 פעמים, 100 פעמים, 1000 פעמים, 10,000 פעם, ויתר על כן, היא מטהרת את האדם, דוגמת מקווה גמור.

מי שינסה את העצה למעשה ממעמקי לבבו, הוא ירגיש כמה טהרה וקדושה נשפעת על נפשו, הוא ירגיש שהוא מקבל תעצומות נפש חזקים מאד להתמודד עם כל מקרי החיים.

השתדלנו להעמיד את הדברים בקצרה, אני מקווה שהבינו את הדברים מהמקום הפנימי שלהם, וכל אחד יזכה לקיימם הלכה למעשה בפועל ממש.

שאלות ותשובות:

ת. גר שנתגייר כקטן שנולד, אתה מסוגל לצייר בדעתך שכביכול היום נתברר שאמא שלך לא הייתה יהודיה, ואתה צריך היום לטבול, אנו ניתן דוגמא לחדד כי הוא שאל, אם היה מתברר לאדם שאמא לו לא הייתה יהודיה והוא צריך היום להתגייר, היה עושה זאת בשמחה, אז היה כקטן שנולד, האם אתה מסוגל לצייר לעצמך כל יום כאילו היום אתה הופך להיות ישראלי. זו רק דוגמא כדי להמחיש את הדבר כדי לקרב אותו למעשה, אבל זה תלוי בתוקף של דעת שהאדם מתחיל התחלה חדשה גמורה ממש.

ש. איך הרב מציע שנעשה חשבון הנפש. הרב: זו שאלה מאד כללית, על כל חשבון הנפש בכל החיים כולם, או על משהו פרטי. השואל: כללי.

ת. יש חשבון הנפש כללי שהאדם צריך לעשות חשבון הנפש אם הוא עובר עבירות או מקיים מצוות לפי מה שיודע, הוא לוקח את סדר יומו מה הוא יודע שעושה על פי דין, ומה רח"ל הוא יודע שהוא לא עושה, מה שהוא יודע איך לתקן שיתקן בעצמו, ומה שצריך לברר אצל חכם שישאל מה לעשות. זה החלק ששייך לדין. החלק השני זה מה שאדם צריך לברר לעצמו מה הדברים החשובים לו באמת בחיים, והאם החיים שלו באמת תואמים את אותם דברים שחשובים לו בחיים. זה באופן כללי.

ש. אם אדם כל הזמן חי עם התחלה חדשה, ומסתכלים רק על צד הטוב, אז איך אדם עושה חשבון הנפש ונכנס לחלק מעורב טו"ר.

ת. שדובר זה לא רק לחיות רק בחלק הטוב, אלא לחיות ששורש הנפש היא טובה, ודאי שהוא חייב להגיע בהתפשטות כמו שהוזכר במעיין שבסוף יש מניעות, אבל אני מסתכל שהמניעות בשורש או בענפים, אם אני מסתכל שהמניעות בשורש אז עצרתי את נביעת הנפש, שאני מסתכל שהמניעות בענפים אז את הנביעה של הנפש השארתי פתוחה, עכשיו בענפים צריך להתמודד עם נקודת הרע. אבל שדובר לא לחשוב על כלל על הרע, דובר על ראש השנה, לא על כלל כל השנה כולה שאמרו רבותינו, כי ר"ה זה נמצא בראש ולא בענפים, ודאי שבמשך השנה הוא חושב על הענפים, אבל כל הזמן הוא חי את הראש שעליו לא חל שום מעכב, רק בענפים. הטו"ר הם בענפים ולא בשורש, לא בראש השנה ולא בראש הנפש, הם בענפים של הנפש. השואל: בגלל שהוא צלם אלקים כמו שהרב הסביר. הרב: נכון, אז הוא חי את הצלם אלקים, ובראש מתגלה רק הצלם אלקים, ובענפים מתגלה החסרונות.

ש. אזי איך מסביר את הפסוק בתהילים שדוד המלך אמר אנכי תולעת ולא איש, לכאורה הוא היה חל בנקודה של שפלות לגמרי שלא רק שהוא כלום אלא שהוא מלא בביזיון.

ת. אינני רוצה לדבר על דוד המלך עצמו, נדבר מה שנוגע אלינו, אני מסכים, רק דוד זה דוד, מה שנוגע אלינו, יש את עצם הגדלות אדם שצריכה להיות עצמיות הנפש של האדם, יש את השפלות של האדם שהוא מבין שזה לא נוגע בעצמיות שלו אלא רק בענפים, רק מחמת שהענפים מכערים את הדבר הוא יכול להבין שהדבר עצמו מסתיר את האור שצריך להתגלות, אבל עדיין זה לא מפקיע את עצם הנקודה הפנימית, אנכי תולעת ולא איש, אז שאנכי תולעת ולא איש וכי אין צלם אלקים, מהו פשוטו של מקרא, הרי זה משל, שהרי הוא איש, אז מה זה תולעת ולא איש, שזה מסתיר את המדרגה של האיש, אבל לא שהוא בעצם לא איש. יש מי שיקרא את הפסוק נפילתי ממדרגת איש למדרגת תולעת ואני כבר לא איש, ח"ו, התולעת מסתירה את האיש שבי, אבל נשארתי איש או לא. תשובה לשואל: גם בלי עזר אלוקים אני עדיין איש, רק האיש נעלם ממני ונגלה אצלי התועלת, אבל מה אני, נראה שאני בבחינת תועלת, אבל גם בזמן הנפילה איש ולא תולעת, אם בזמן הנפילה אני יחשוב שאני תועלת, אז אין לי תקומה. שאני מבין שגם בזמן הנפילה אני איש, רק היתה כאלמנה, זה מסתיר את האיש, אני נראה כמו תועלת, משם יש תקומה, אבל בעצם גם שם הוא איש ולא תולעת.

ש. אדם פרא יולד, אדם עצמו בלי עזר אלוקים לכאורה הוא במצב של תהו ובהו, רק אם יש לו עזר אלוקים רק אז יש לו את כל המעלות הללו, אבל מבחינת עצמו הוא פרא יולד.

ת. אדם פרא יולד, זה מה שנאמר שיצר לב האדם רע מנעוריו, הגדרת הדבר מצד שהכח הזה מסתיר את מי שהוא, עזר אלוקים כל מה שהוא עושה הוא מגלה לו מי שהוא, הוא לא מגלה מה שהוא לא היה קודם, רק מה שהיה קודם היה נעלם והוא מגלה לו עכשיו מי שהוא. משל לאדם שאבדה לו אבידה ועכשיו מחזירים לו את אבידתו, וכי הביאו לו חפץ חדש, לא, זה שלו, וגם כשזה נאבד זה שלו, רק שזה לא ברשותו. שהקב"ה עוזר לאדם מה הוא עוזר לו, לגלות את מי שהוא, שהוא גם קודם לכן, רק שזה נסתר ונעלם.

חלק מהשיעור אלול 016 אדם.שפל.או.גדול.תשעב

בני באלול

לכל אחד מאיתנו יש קצת, קצת ניצוץ, שבת קודש, מעין עוה"ב, זה קצת מזכיר לו, אחד מששים, קצת מזכיר לו איך נראה עולם לגמרי אחר, לפחות פעם אחת בשבוע הוא רואה איך נראה עולם בלי מלאכת כפיים, בלי ל"ט מלאכות, בלי טרדות הפרנסה לפחות במעשה, אולי במחשבה כל אחד לפי ערכו, קצת געגועים לעולם שכל שבוע נפגשים איתו. רובם של בני"א שקועים בעמל הפרנסה מבוקר ועד לילה, האם יש לאדם געגועים לחיות בעולם שאין כזו טרדה, לחיות בעולם שהוא פנוי לעבודת בוראו מבוקר ועד לילה, לא נתאוו החכמים לימות המשיח אלא כדי שיהיו יושבים ופנויים ועסוקים בתורה ובחכמה, ודאי שיבא האדם ויאמר אני לא יכול לעזוב את הפרנסה אני משועבד, אבל געגוע לאותו עולם יש או אין. לא להתגעגע, על זה אין לו קנס, הוא יכול לא להתגעגע, אבל הוא יכול כל להתגעגע. אם האדם יסתכל מעט מראשית הבריאה שהקב"ה ברא את עולמו עד היום, להיכן הגענו, היכן אנו נמצאים, והיכן אנו צריכים להיות אילו כל העולם כולו היה כסדר היה צריך להיות לו געגועים נוראים. הגעגועים הללו נותנים לאדם חיים, הם מקשרים אותו לעולם אחר, הם מוצאים אותו במידת מה מהחיים שהוא חי כאן עכשיו. אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואע"פ שהתמהמה עם כל זה אחכה לו, למה הנפש מחכה, מתי מחכים לדבר שמתמהמה להגיע, מתי שמשתוקקים אליו ומתגעגעים וחושקים אליו. הקיום של אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, כל אחד מבין שאין הקיום של זה שאומר זאת בסוף התפלה, זה לא העיקר, מהו העיקר, שבאמת יתגעגע לחיים אחרים.

בכל הדורות כולם היה תרדמה של שטות בעולם, על זה בא השופר כדברי חז"ל הידועים מאד, הקיצו נרדמים מתרדמתכם, דברי הרמב"ם, אלו השוגים בהבלי הזמן, והשופר היה אמור לעורר אותם, אבל זה ברור, שאדם יושן חלש אזי קול חלש יכול לעוררו, שיושן עוד יותר חזק, קול עוד יותר חזק יכול להעירו, אבל בג' ימי החושך השניים במכת חושך במצרים, לא קם איש מתחתיו, אף אחד לא זע ממקומו, הכל עמד על עומדו, אם היה מגיע לשם שופר וכי היה מפקיע בני"א מאותו מצב של תרדמה שנמצאים בו. צריך להבין ברור היכן העולם נמצא ומהי העבודה. רבותינו הרי אומרים כימי צאתך מארץ מצרים הראנו נפלאות, כמו סדר הגאולה שהייתה ביציאת מצרים כך יהיה בדורא בתראה, היכן אנו נמצאים עכשיו, בג' ימים של החושך, וימש חושך, לא זע איש מתחתיו, הכל מלא מחושך, אפשר לממש את החושך בידיים, כאשר ימשש העיוור באפלה, מי שלא מרגיש היום את החושך שנמצא בעולם בידיים שלו, לא שהוא עיוור, אלא חוש המישוש שלו לא פועל. החושך שנמצא עכשיו בעולם זה לא חושך של לילה, זה חושך של מכת חושך, זה חושך שעוטף את כל העולם כולו, על כל הטכנולוגיה שמתגלה, זה לא יצה"ר זה הרבה

מעבר לזה, זה חושך בעצם שאפשר למשש אותו למי שכן חלי ומרגיש, זה לא החושך שהכרנו לפני עשרים שנה, ולא החושך שהכרנו לפני עשר שנים, יש כאן חושך חדש שירד לעולם, התוצאות שלו, זה כל אחד יודע לפחות את חלקם. במצב כזה של חיים, אדם יכול לשמוע מאה תקיעות של שופר והוא לא שומע כמעט כלום, אולי הראש שלו נמצא בד' מינים של הסוכה, אולי איך הוא יבנה, השמחת בית השואבה שצריך להכין ל' יום מראש, וכן הלאה.

חייב להיות כאן כח חדש שיזיז את בנ"א מהתרדמה של החושך שירד לעולם, מה שהיה מעורר בני אדם לפני עשרים שנים, היום יכול לא להכנס באוזן אחת ולצאת מהאוזן השניה, אלא אפילו לא שומעים את זה, כלום, שום דבר. זה לא ענין של עוד קצת יצה"ר שיש בעולם, זה מציאות של חיים אחרים, בלשון אחרת, של חושך אחר, זה מה שיש כאן.

רוב רובם של בנ"א לא מתעוררים ממה שהיו מתעוררים לפני 10 שנים, קצת כן, אבל לא בצורה שזה היה מעורר את בנ"א קודם לכן. צריך למצוא התעוררות עמוקה הרבה יותר שתוכל להעיר את הלבבות, שתוכל לזעזע את הלבבות, שראשית כל יתעוררו, לא רק שיתעוררו ולא ירדמו לאחמ"כ, קודם שיתעוררו, האם כל אחד מאיתנו יכול להשים אצבע מה מעורר אותו היום, מה יגרום לתשוקת החיים לחזור, מה יגרום שהנפש תתמלא בגעגועים תמידיים לחיות חיים רוחניים, לחיות קרבת ה', יש הרבה בנ"א שסוברים שאצלם יש חולשה, בקהילה שלהם יש חולשה, בעיר שלהם יש חולשה, לא זו ההגדרה, העולם כולו נפל לחושך. אין רועה ואין מנהיג לכנסת ישראל, הסתלקו בזה אחר זה, והעולם נשאר יתום. איש הישר בעיניו יעשה, כל אחד עושה מה שהוא רוצה. הדברים הללו אינם התעוררות, אלא להבין היכן בן אדם נמצא. מהל"ד, עוברים בית חדש מסבירים לילדים היכן הכתובת החדשה, אל תחזור לבית הקודם שגרנו, תדע לאן לחזור. הכתובת שגרנו בה לפני 10 שנים והכתובת שגרים בה היום זו לא אותה כתובת, זה עולם חדש, כל בר דעת רואה, העולם השתנה, המזג אוויר משתנה, נהיה יותר חם, אתם יודעים מה הסיבה שהעולם נהיה יותר חם, הוא פשוט יותר קרוב לגיהנם, זה לא על דרך מליצה, החום של הגיהנום בוקע יותר לעולם. ודאי, יש הרבה הסברים טבעיים. זה לא אותו עולם שהיינו חיים בו, כמה זמן יקח, אינני יודע, אבל זה לא אותו עולם. מהי הכתובת החדשה שבו אנו גרים, וימש חושך, זה הכתובת. אבל על הזמן הזה נאמר מפורש בקרא "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם", כל מה שדיברנו עד עכשיו זה רק צד א' של המטבע, בני קרח לא מתו, מקום נתבצר להם בגיהנם, גם בתוך הגיהנם שבו אנו נמצאים יש מקום שכולו אור, אבל למי שחושק ומוסר את נפשו להתחבר לשם. כנגד כל טיפה של חושך שיורד לעולם, יורד כנגדו אור גדול, אור ה' יתברך שנמצא בעולם, כנגד כל חלק של חושך יורד אור, אבל האדם צריך להיפטר מן החושך במסירות נפש, למסור נפשו לקב"ה, לרצות את הדבר ממעמקי לבבו, להסכים באמת באמת, באמת כ"כ טוב כאן

לכל אחד בעולם שהוא רוצה להישאר לדורי דורות, אז למה כל בני האדם באים לספר לי צרות, כ"כ טוב? או שכבר בני"א מרגישים שהעולם לא יכול להמשיך. יש בחירה לכל אחד מאיתנו האם לשקוע בחושך שיורד לעולם, ולקנות עוד מכשיר ועוד, וליפול לני' שבני שאין שום תקומה לצאת משם, או לבחור בחיים אחרים לגמרי, לבחור בחיים שכולם אור ה', לבחור בחיים שהם קרבת ה', לבחור בחיים שמה שנושמים ומה שרוצים זה הקב"ה ותורתו באמת, באמת במעמקי הלב, הבחירה הזו מונחת לכל מי שחפץ בחיים של נצח. לא לפסוח על שתי הסעיפים, אלא לבחור חיים אמיתיים. בדור כמו שאנו נמצאים, בשנים כמו שאנו נמצאים, בשנה שבה אנו מונחים, מי שיבחר באמת במעמקי הלב לרצות את הקב"ה באמת, הקב"ה יתגלה אליו בתוקף של אור גדול של זיו השכינה, של תענוג של חיבור אליו יתברך, אבל צריך לבחור באמת באיזה חיים אנו רוצים. מעולם, מאז שנברא העולם, לא היה כזה עומק של בחירה, של חושך מול אור.

אני מקווה שהדברים שנאמרו יובנו מהמקום הנכון שלהם, מההשתוקקות לחיים שבהם, מהגעגועים לחיים, ולא מהשברון של החושך, אלא מהמקום של התקווה הגמורה לחיי נצח כאן בעוה"ז. נתפלל יחד שהקב"ה יגאל את כל הכנסת ישראל עוד לפני ראש השנה תשע"ג, שנזכה יחד כולנו לרצות באמת להיפטר מכל המרכיבים שמורידים את הבני אדם למקום השפל ביותר שיכול להיות, ולבחור בחיים האמיתיים היחידים שיש, שזה עולם שכולו אור של הקב"ה, לבחור באמת בחיי נצח, תורה, קב"ה, אהבת ישראל, חיבור אמיתי לכולם, אבל לא מבחוץ, אלא מהמעמקים הפנימיים שיש באדם, ויחד נזכה כל הכנסת ישראל וכל העולם כולו, להיכתב ולהיחתם לשנה טובה ומתוקה אמן ואמן.

חלק מהשיעור אלול 017 בכי. באלול. תשעב

ימי תשובה

תשובה ד' רבותינו מל' לשוב למקום הראשון שהיה קודם לכן, ולא לחדש דבר חדש. כגון היה בלי חטא, עד בן י"ג שנה, תינוק שלא טעם טעם חטא, הבל פיהם של תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם אחת, היה זמן שכ"א מכיר בנפשו חיים בלי חטא. אם היה נולד מעיקרא במצב שיכול לחטוא להיכן היה שב, לכן הקב"ה סידר לידת האדם שנמצא י"ג שנה בעולם שאין בהם חטא. נראה פשוט, אבל מה נקודת הקושי, חוסר הפשיטות, משעת לידתו עד י"ג שנה איננו בר דעת, הזמן שלא היה בו חטא הוא לא היה בר דעת, א"כ צריך לחזור כביכול לשנים שהיה לאו בר דעת, וכי תשובה זה לחזור למקום שאין דעת, לא, אלא למקום שיש דעת אבל אין חטא, זו נקודת הקושי. לחזור לחיים שאין חטא אבל יש דעת, חצי כן חצי לא. לאחר ברכת חונן הדעת ברכת התשובה כמ"ש הגמ' בברכות, אם אין דעת א"א לעשות תשובה, לכן מבקשים קודם דעת ואח"כ השיבנו.

כל בר ישראל שנשמה פנימית בו, מתפלל ביו"כ מליל עד ליל מעט יותר מכ"ד שעות, האם אח"כ מרגיש קצת יותר טהור בנפשו, מי שלא מרגיש כלום טעון בדיקה גדולה, מה כ"א מרגיש ואיכות ההרגשה משתנה לפי עומק התשובה שעה, אבל כל בר ישראל מרגיש קצת יותר טוב. נחשוב, אדם חי י"ג שנה בלי חטא איזה עומק של טהרה הנפש היתה צריכה להרגיש, שאול כמ"ש חז"ל בן שנה למולכו כבן שנה לחטא, א"כ למה האדם לא מרגיש את הטהרה, כי אין דעת, אם היה דעת היה מרגיש עומק של טהרה נפלאה.

א"כ זו נקודת הקושי, שזוכר זמן בלא חטא, אבל לא זוכר זאת באופן שמרגיש חיים של טהרה וקדושה כיוון שלא היה לו דעת, אז רדף אחרי צעצועים ומשחקים וחומר של ילד שרודף אחרי מה שרודף. במטבע התפילה ג' בקשות, א' השבינו אבינו לתורתך, ב' קרבנו מלכנו לעבודתך, ג' והחזירנו בתשובה שלמה לפניך, מדוע זה בא אחרי ב' הבקשות הראשונות, אחרי החזרה לתורה ואחרי קרבה למצוות, לכאן בקשת חזרה לתשובה היא בקשה לעצמה, על איזה תשובה מדובר לשוב לתורה, כל תשובה עניינה לחזור למצב שהייתי בו, א"כ איזה תשובה כ"א מבקש כל יום ששיבנו לתורה, על המסכת שלא למדנו, זה לא להשיב אלא ללמד מחדש. כמה פנים ביאורה"ד, נאמר פנים אחד, הגמ' בנדה שמלאך מלמד התינוק כל התורה כולה, ושיוצא לאוויר העולם משכחו, במעי אמו לומד תורה בטהרה וקדושה, שם הוא בר דעת, ושיוצא לאוויר העולם המלאך משכחו, ויוצא למקום שהוא לאו בר חטא, והוא לומד תורה וזה נקרא הבל של תינוקות של בית רבן שאין בו חטא, אבל דעת אין כאן, אם ננסה לחזור רק למצב שמאז שנולדנו יש כאן טהרה אבל אין דעת, היכן יש חזרה למצב של תורה, של דעת, עם טהרה, שניהם יחד,

דעת וטהרה, זה מי יתנני ירחי קדם שביקש דוד המלך ע"ה, תורה שהאדם לומד בהיותו עובר במעי אמו, תורה זה שמתגלה זו תורה עם דעת אבל תורה שאין בה חטא.

שמבקשים כל יום השיבנו אבינו לתורתך, הכוונה שנחזור לתורה שלמדנו משנולדנו עד י"ג שנה, זו הבקשה הראשונה לתורה שאין בה חטא, אבל אין בה שלמות כיוון שהאדם לאו בר דעת, לכן עומק הבקשה השבינו אבינו לתורתך זה על תורה שהאדם למד במעי אמו, יש שם דעת ותורה ואין חטא, ומכאן תורה אנו מבקשים אח"כ והחזירנו בתשובה שלמה לפניך, לחזור לתורה שלמדנו כ"א מאיתנו בהיותו עובר במעי אמו, תורה של דעת, שאין בה עון.

יתר על כן, השיבנו אבינו לתורתך, לתורה של מתן תורה, ששם לא היה עון וחטא, שפסקה זהומתם, החטא הסתלק. א"כ ב' שלבים שהם ג' לאיזה תורה רוצים לחזור, לתורה של עובר במעי אמו, ולתורה של מדרגת מתן תורה.

איך אפשר לחזור לאותה תורה, ולאותו מקום שאין בו חטא. לשון חז"ל ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא, עשו אומרת הגמ' במסכת קידושין שנקרא ישראל מומר, כתוב כאן בחז"ל יסוד עמוק, בשעה שהאדם חוטא נפשו נפגמת, האם בשעה שהוא חוטא כל הנפש נפגמת או חלק ממנה אינה נפגמת, חלק בנפש שנשאר טהור, בשעה שהאדם חוטא נמשכת עליו רוח טומאה כדברי הפס' וחז"ל, אילו היה יצויר שלא היה מקום כזה בנפש שלא חטא לא היה יכול לעשות תשובה לעולם, שהתנתק ממקום הטהרה, אצל כל איש ישראל אע"פ שהרבה לפשוע ולחטוא יש מקום אצלו בנפש שנשאר טהור, רק צריך לגעת בו. בעומק עושים תשובה לא מהמקום של החטא שהרי חטא, אור התשובה יכול לקבל מאותו מקום בנפש של עצמו ששם החטא לא נגע. מי שעושה תשובה מהשכל כל מה שאומרים עכשיו אין לו נפק"מ בכך, הוא לומד הל' תשובה לרמב"ם, יושב עם דף ועט ועושה חשבון הנפש מה הוא עשה, וכותב, ומקבל קבלות, מה חסר. אבל מי שעושה תשובה מהלב, ולבבו יבין ושב, מכח מה צריך לעשות תשובה, מהשכל או מהלב, כ"א מאיתנו ודאי מקיים מצוות תשובה, מהשכל או מהלב, מה ההבדל אם עושים תשובה מהשכל או מהלב, שעושים תשובה מהשכל יש לאדם חשבונות, אסור לעבור עבירות ורח"ל הוא נכשל, יש מצוות תשובה, אולי הוא גם מפחד מהגיהנום, מפחד מעונש הדין של יום הדין ועושה תשובה. כאשר האדם עושה תשובה מהלב, התשובה באה ממקום שהלב נעשה ערל, טמא, לב אבן, או שיש מקום ששם הלב פתוח לבורא יתברך שמו. חרטה אפשר לעשות מהשכל או רק מהלב, וידו אפשר לעשות מהשכל לפה, קבלה לעתיד, הוא חושב שהוא מקבל, כמו שאדם עושה קנין, מקבל קבלה לעתיד. נדר לא חייב רגש, נודר שלא יאכל מאכל פלוני, נשבע שלא יעשה מעשה אלמוני. חרטה א"א להתחרט בשכל, החרטה נמצאת בלב. כאשר האדם נכנס למערכת של תשובה הוא מתחיל להתעסק עם לבבו, הוא מתחרט על מה שעשה ורוצה לשוב בתשובה. מדוע

האדם מתחרט כאשר עשה עבירה, יש אדם שמתחרט מחמת שהוא מפחד שהקב"ה לשנה הבאה לא יגזור עליו גזירות טובות, יש אדם שמתחרט על עבירה כי הוא רוצה גן עדן, יש מי שמתחרט כי מפחד מגיהנם, אבל יש אדם שמתחרט שעשה עבירה משום שמרגיש את הטומאה של העבירה בלב. מה עושה אדם ביום חם והוא מזיע, נכנס לבית ורוחץ את גופו, מדוע כי יש מצוות עשה דאורייתא, דרבנן, תקנת סופרים, כי הוא מלוכלך. העבירות הוא טומאה, לכלוך, אדם יכול לומר את זה ולא להרגיש את זה, ויכול לומר זאת ולהרגיש זאת. זה נקרא תשובה מלב.

צריך לעשות תשובה כי קשה לו לסבול את הטמטום שבלב שחל מהעבירות שעשה, זה נקרא תשובה מאהבה בלשון חז"ל. תשובה מיראה זה משום שמפחד מהעונש, שלא יקבל שכר.

מי שרוצה להבין ברור מדוע רוב בני"א התשובה שלהם לא מחזיקה כל שנה אפי' לכמה ימים, פוק חזי. רוב התשובות שאנשים עושים הם תשובות של שכל, הגיע ר"ה ויו"כ ועשי"ת צריך לעשות תשובה בגלל כך וכך, וכך כך. אם האדם יעשה תשובה אמיתית, מכח שמרגיש את טמטום לבו מכח החטא, הוא מרגיש שהעבירה הורידה אותו, הוא מרגיש שהיא חסמה לו את הטהרה והקדושה, ולא מרגיש את פנימיות לבבו מכח העבירה, אז הוא יעשה תשובה באמת. אבל אם איננו מרגיש את טומאת הלב אזי למה הוא עושה תשובה, כי בש"ע כתוב שזה ימי תשובה, ודאי, עדיף מכלום. תשובה שאיננה מלבבו יבין, לא נאמר בו גם ושב ורפא לו, זו רפואה משום שזה לכלוך שנמצא בנפש האדם וצריך להורידו, ואז האדם נעשה בריא. אם מרגיש רק שעשה נגד רצון הבורא בשכל, אבל לא מרגיש הטומאה מהעבירה, יקשה לו מאד לעשות תשובה אמיתית. כגון שאכל דבר לא ראוי, או עשה מעשה לא ראוי, ומרגיש הטמטום מכח כך, וכואב לו אותו טמטום של לב, תשובתו תשובה אמיתית. מי שכואב לו בלבבו באמת על הרגשת הטמטום מכח העבירות במשך השנה, יש תקווה גדולה שתשובתו תהיה תשובה מעשית ויזכה באמת לתשובה שלמה. אבל תשובה של מערכת של שכל, יש כאלו מאד עסוקים, במצוות, בת"ת, ודאי כמה דקות עושה חשבון נפש, האם כואב לו באמת על העבירות, א"כ לבבו יבין ושב ורפא לו.

כל אדם שקצת אמיתי וכנה עם עצמו, הרי זה לא ר"ה ויו"כ הראשון שנמצא בעולם, האם אוזח שהתשובה של שנה שעברה הועילה, א"כ אשריו וטוב לו, אם לא הועילה, לפני שנה לא, שנתיים לא, שלש לא, א"כ מה יקרה עוד פעם השנה, שוב אותה תשובה ושוב יפול, או שצריך להבין מה לא נכון. שאלו: אולי השנה הוא גם יעשה עבירות אבל דבר קטן הוא תיקן אז זה יועיל. הרב: אם ברור לו ראשית כל בבירור שלפחות בנקודה אחת בטהרת לבבו הוא נטהר זה כבר שלב טוב, אבל שיהיה לו ברור לגמרי שמשנה שעברה להשנה לפחות בנקודה אחת עלה בה. עדיין זה לא אומר שעשה כפי כוחו, אבל ראשית ברור לו

שהוא במצב של עלייה. זה שעשה מצוות ברור לו כי עבר שנה, וכן למד תורה, וכן שהתפלל עוד תפילות, אבל האם ברור לו שליבו יותר טהור משנה שעברה, שאתה אומר שיש עלייה בכמות או שהלב יותר טהור, וכי זה ברור לרוב בנ"א שהלב קצת יותר טהור משנה שעברה. בתאוריות הכל נכון, במציאות בדר"כ זה לא קורה, אתה שואל עכשיו למה. בן אדם יושב ולומד תורה, לפני שעה ואחרי שעה, האם התורה טיהרה אותו, וא"כ במשך השנה שלמד לא שעה אלא אלף שעות, איך יתכן שנראה אותו דבר, קושיות טובות, אבל זו המציאות, וכי כל מי שלומד תורה שנה בהכרח שאחרי שנה יראה אחרת, אולי בהכרח שלמד עוד ת"ת, ועוד אחוזים שזוכר חלק, אבל באמת לבו יותר, אדם מרגיש בוודאות שמשנה שעברה להשנה לבו יותר טהור, אם כן הוא בכיוון הנכון, אבל עשה מספיק או לא הקב"ה יודע, אבל לפחות הוא בכיוון הנכון.

אבל אם מרגיש שהתשובה שעשה שנה שעברה לא הגיע למקום שהטהרה חלה יותר. מנסים להבין יותר מהי תשובה, לא בשכל רק, אלא להבין תשובה מעשית. אם המניע של התשובה היא לא הרגשת הטמטום שחלה בלב, קיום תשובה זו חלה מספק. כלשון חז"ל הנ"ל זה נקרא תשובה מיראה, הוא לא אוהב את התשובה ולכן עושה אותה, תשובה מאהבה מה הכוונה, יש הבחנה שזוהי אהבת ה', אבל אהבה יותר פשוטה, מהי תשובה מאהבה, שאוהב את הטהרה ושונא את הטומאה ולכן עושה תשובה. כל אחד מאיתנו ודאי שיש לו חלקים מסוימים בנפש שמרגיש שמה שעשה הוליד בו איזו טומאה, כל אחד לפי ערכו, והוא צריך לעשות תשובה על התשובה שהוא מרגיש, זה כואב לו והוא רוצה חיים יותר פנימיים של טהרה.

נחמד עוד מעט, תשובה זו לא הגדרת הדבר בלבד וידו חרטה וקבלה לעתיד, זה מעשה התשובה, פנימיות התשובה, תשובה משיבה את האדם למקום יותר פנימי בתוך עצמו. יש לאדם לב, כל אחד מכיר רמות של הרגשות בלב, מישהו אמר לו מילה קטנה שלא נעימה לאוזנו מעט כואב לו, אבל אם מישהו פגע בו מאד עמוק, אז הוא אומר, זה חדר לעומק לבבי. הרי שכ"א מכיר עומקים בתוך ליבו. כאשר האדם עושה תשובה עומק הגדרתה, להיכנס למקום יותר פנימי בלב ולחיות שם קבוע. פגעו בפלוני מאד חזק אז המקום הפנימי התעורר, אבל בשאר כל חלקי החיים חוזר לחיות עם המקום החיצוני שבלב. תשובה זה להיכנס למקום יותר פנימי בלב שלי בעצמי, שאחיה שם קבוע באותו מקום פנימי. זה לא שנכנס רק באותו רגע שהתחרט ואז כאב לו ואח"כ יוצא וחוזר וחי במקום החיצוני של לבו, לא זו תשובה אמיתית. תשובה עניינה לבקוע למקום יותר פנימי בלב. כל אחד מכיר רמות של הרגשה בלב, לא צריך ליתן משלים, זה ברור לכל אדם. כאשר עושה תשובה ראשית האם זה נובע מהמקום הכי עמוק בלב של עצמו, הוא מכיר מקומות עמוקים בליבו מנסיבות אחרות, האם התשובה מגיעה מאותו מקום פנימי, הכי

פנימי שמכיר בתוך עצמו, אם איננה מגיעה מאותו מקום פנימי שמכיר בתוך עצמו, אז תשובתו איננה תשובה.

החזירנו בתשובה שלמה לפניך, מהי תשובה שלמה, חצי מהעבירות או כל העבירות, תשובה שלמה כוונת הדבר שמהמקום שאני שב הוא מהמקום הכי עמוק בתוכי, תשובה שאיננה שלמה שהאדם שב בתשובה ומתחרט אבל לא מהמקום הכי עמוק בתוך עצמו. כדי שהנפש תחיה בתוך התשובה, זה להיכנס למקום היותר עמוקים בלב ומשם להתחרט. לפ"ז להבין ברור, בחיצוניות הלב האדם מתחרט על העבירות כי מפחד מגיהנם ורוצה ג"ע ומפחד מיום הדין, ובפנימיות הלב האדם מתחרט על העבירות כי מרגיש את הטמטום, ולכן רוצה לחזור בתשובה, כי כואב לו אותו טמטום.

זה לא רק שכל, עשיתי טעות חרטה וקבלה לעתיד, אלא לזהות מאיזה מקום בלב מתחרט, והאם זה מהמקום הכי עמוק שבתוכי, אם לא, חסר בתשובה, אין כאן תשובה שלמה. שאני מבקש החזירנו בתשובה שלמה לפניך, שאוכל לעשות תשובה מהמקום הכי עמוק בנפשי, זו תשובה שלמה ואמיתית.

חוזרים לראשית הדברים לפי מה שדובר השתא. כאשר עושה תשובה מחיצוניות הלב, חיצוניות הלב מורכבת מטהרה וטומאה, מטוב ורע, מקדושה וחולין, פנימיות הלב של כל יהודי, בנקודה הפנימית, היא נקודה שנשארת טהורה, שלא יכולה להיפגם, שתמיד תשאר ישראל, אע"פ שחטא ישראל הוא, כלומר שנקודת פנימיות לבבו לא יכולה להיפגם, יכול להיות שהיא מתכסה, נסתרת ונעלמת, אבל לא יכולה להיפגם. שעושים תשובה צריך לגעת באותו מקום פנימי שבלב, במקום זה לא נגע מלאך וסתר לאדם בשעה שיצא לאוויר העולם. שלמה המלך שאמר על עצמו לבי ראה הרבה חכמה, מהיכן, הוא חזר למקום של מי יתנני ירחי קדם.

איך חוזרים לאותו מקום, בהסתכלות הפשוטה וכי רוצים להחזיר את גלגל השנים אחורה, מאי דהוה הוה, נגמר. אבל אליבא דאמת זה ממש לא כך, בפנימיות של כל אחד מאיתנו נפש ישראל, למדנו את כל התורה כולה במתן תורה, למדנו כ"א את חלקו בתורה בהיותו עובר במעי אמו, אבל נעשה כיסוי על הלב והאדם חי עכשיו בחיצוניות לבבו אזי הוא לא מחובר למה שהיה. והיו עיני וליבי שם כל הימים, כאשר האדם חי בחיצוניות של לבבו אז מתן תורה היה כבר לפני אלפי שנים, ועובר במעי אמו עבר כבר עשרות שנים, ועכשיו ערב ראש השנה תשע"ג, אבל כאשר האדם נכנס לעומק לבבו, העומק של הלב שלו נשאר טהור, העומק של הלב שנשאר טהור אם הוא נוגע שם הוא מגלה תשובה שלמה, אם הוא נוגע שם הוא חוזר למקום שעליו נאמר מי יתנני ירחי קדם, מי שנוגע בנקודת לבבו שם לא נאמר שצריך לעשות תשובה בעומק, שם הלב נשאר טהור, בנקודה הפנימית, בחיצוניות הלב, הלב נעשה מלוכלך.

נסכם הדברים שיהיו קרובים. אם האדם לא מרגיש טמטום מכח העוונות כל מה שדובר השתא לא למעשה אצלו, צריך עבודה אחרת, הלב כ"כ אטום ורק רוצה לעשות תשובה בשכל, כל הנאמר השתא עדיין רחוק ממנו. אבל מי שמרגיש את הטמטום של הלב, בתוך כל אותו טמטום האם הוא מרגיש נקודה אחת פנימית שעליה נאמר נצח ישראל לא ישקר, יש לו נקודה אחת פנימית שמכחה ישראל מסרו נפש בכל הדורות כולם, האם הוא מרגיש את אותה נקודה או לא. הוא יכול לחשוב עכשיו למעשה, אם היו מעמידים אותי בשעת השמד, האם הייתי מוסר נפש או עובר את העבירה, אם הוא מרגיש שכן אזי הנקודה הזו גלויה אצלו, ושמהמקום הזה יעשה תשובה. לא הזכרנו משל, זה למעשה, שיבחן למעשה, אם עכשיו בפועל היו מגיעים ואומרים לו ג' עבירות, או שאתה עובר או שהורגים אותך, האם הייתה מוסר נפשך לשם יתברך או שרח"ל שעובר את העבירה, אם הוא אומר שהיה עובר את העבירה לא בזה עסקינן עכשיו, אבל אם מרגיש שמוכן למסור את נפשו, זו לא שאלה תאורטית, זה לדינא אם יקרה בכל רגע, אם אתה מוכן באמת למסור את הנפש אז נקודה פנימית זו מתגלה אצלך, תקח את אותה נקודה וממנה תעשה תשובה. תעורר את הנקודה הפנימית שבתוך נפשך שמוכנה עכשיו בפועל למסור את עצמה על קידוש ה', מה שאתה מחוייב מדינא, בכח אנו עושים כל יום מסירות נפש, בק"ש. אם נקח נקודה זו ונעורר אותה, אז עוררנו את הנקודה הפנימית שבנפש ישראל. כל מי שנפש ישראל בקרבו מוכן למסור את נפשו לבורא עולם מתי שצריך, אבל נקודה זו נעלמת, מתכסה, נסתרת, לא רואים אותה ביום יום. העצה למעשה, לבחון את הנפש, האם אני מוכן למסור את הנפש או לא, ואם כן, האם זה נעשה בעצבות או בשמחה, לעורר את הנקודה הפנימית בנפש שנשארה טהורה, הנקודה המקולקלת לא מוסרת את הנפש לבורא עולם, הנקודה הטהורה, אלקי נשמה שנתת בי טהורה, היא מוכנה למסור את עצמה. אם ננסה לעשות תשובה מהמקום המלוכלך שבנפש קשה מאד להצליח, אבל ננסה לעשות תשובה מהמקום הטהור שבנפש, מהפנימיות של הנפש שלא נפגמה, ממקום זה אפשר לעשות תשובה שלמה, תשובה שלמה היא מהמקום שהאדם מוכן למסור את נפשו בפועל, רק צריך לעורר את אותו מקום פנימי כל אחד בקרבו.

אם נעורר את אותו מקום פנימי, לא בדיבור, מי שחושב שזה יקח לו דקה או שתי דקות או עשר דקות הרי שהוא טועה לגמרי, זו עבודה של שעות ויתר על כן, אבל זו העבודה של הימים הללו. לשבת ולהתבונן, לקחת לעצמו זמן של שקט, לייחד לזה זמן, ולבחון ולעורר את הנקודה הפנימית שבנפש, האם אני מוכן למסור את הנפש שלי על קידוש השם אימתי שהוא מחוייב, ואם כן, לעורר את אותה נקודה ומכחה לעשות תשובה.

מי שינסה לעשות את הדברים למעשה ולא ישאיר את הדברים להתעוררות בעלמא, יראה שנפתחת לו נקודה פנימית בתוך הלב. עם המחשבה הזו הוא יכול ללכת על עשרת ימי תשובה, הוא יכול ללכת עם המחשבה הזו ביום הקדוש יום הכיפורים, ואז הלב שלו

נפתח, והתשובה שלו הולכת ומגיעה מהמקום העמוק והפנימי בתוכו. הוא שב למקום של מי יתנני ירחי קדם, עולם של טהרה וקדושה בלי עון ועם דעת, איך אפשר לשוב לשם כמו ששאלנו בהתחלה, התשובה מאד ברורה ופשוטה, במבט ראשון זה כ"כ רחוק, אבל במבט פנימי זה קרוב למי שמבקש אמת, הוא מעורר את הנקודה הפנימית של הנפש ע"י המחשבה שמוכן למסור את נפשו לקב"ה בשמחה, שהנקודה הזו מתעוררת, היא מביאה את האדם למקום שהוא נעשה נהר נובע, פועל ועושה מהמקום הפנימי של תוך נפשו. לבבו יבין ושב ורפא לו, אבל איזה לבבו, החזירנו בתשובה שלמה, מהי תשובה שלמה, שבאה מהעומק הפנימי של הנפש.

יזכנו ה' יתברך שמו שנזכה יחד כל הכנסת ישראל להגיע למקום הפנימי של נפשנו, ומשם לעשות תשובה, וע"כ נזכה להחזירנו בתשובה שלמה לפניך, שתהא תשובה שלמה, ותהיה גאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

חלק מהשיעור אלול 018 ימי תשובה. תשעב

תשובה התחלה חדשה עומק הענין

תשובה פנימית לחזור למקום שבו תחילת ההשרשה איננה יצה"ר, למקום הנשמות ששם אורייתא וקב"ה, והיינו לחיות חיי נשמה. ולמעשה, לצייר בנפשו אילו ניתן בבחירתו לסדר חיים איך היה מסדרם, ולנסות לקרב את חיינו לשם, שבכך מתחיל מהתחלה ולא לאחר כל מה שקיים כבר, ודבר שני, להשריש את כל יסודי האמונה מהתחלה. וזהו ב' התשובות, תשובה של גוף לשוב מהמעשים כדברי הגמ', ותשובה של נשמה לשוב להתחלה.

ימי אלול כהכנה לר"ה ולעשי"ת, זמן תשובה לכל. פשוטו של סוגיא של תשובה כמ"ש הראשונים, כאשר האדם רח"ל עשה חטא, צריך לשוב למצב שהיה לפני אותו חטא, כלשון הגמ' כידוע "היכי דמי בעל תשובה, באותו מקום, באותו זמן, באותו אשה", והרי שמונח בדברי הגמ' ההגדרה שבעל תשובה חוזר לאותו מקום של קודם החטא ואיננו חוטא.

אבל בפנים של תשובה מונח עומק הרבה יותר גדול, כח התשובה, כאשר האדם הולך ממקום אחד למקום אחר ושב למקומו, הוא חוזר למקום הראשון שממנו היה, ובעומק, כח התשובה, הוא כח עמוק עד למאד בסדר פנימיות האדם, שנתבונן נראה, שכסדר על דרך כלל, כל דבר שאדם עוסק איתו, הן בדברי תורה, הן בשאר דברים, פעם ראשונה שהוא נוגע באותם דברים הוא מתחיל מאותה התחלה שבה הוא נמצא, אבל מכאן ואילך כל פעם שהוא עוסק באותו ענין, הוא ממשיך פחות או יותר מהמקום שבו הוא עסק קודם לכן אם הוא זוכר, ואם איננו זוכר מהיכן עסק אזי הוא עוסק מהמקום שנשאר בנפשו הרושם מאותו דבר, משם הוא ממשיך. דוגמא בעלמא, אדם שלמד מסכת שבת והוא לומד שוב הפעם מסכתא של שבת, על דרך כלל איננו מתחיל ללמוד שבת כתינוק שמעולם לא למד, יש לו את הידיעות שזכורים לו, השאלה כמה הוא זוכר, ובאיזה אופן הזכירה, אבל מאותו שיעור של זכירה שקיים אצלו בנפש יש לו את המושכלות, הוא כבר יודע כיוונים מסויימים, ומשם ואילך הוא בונה את מה שהוא בונה, זכור לו מעט מהצורתא דשמעתתא שקדמה לכך, אפילו אם הדברים לא עומדים ברורים, ומאותה זכירה של צורתא דשמעתתא הוא ממשיך לאותם מקומות. הוא זוכר את הסוגיות לפי ערכו שלו, זוכר מה זה קושר, מה זה תופר, מה זה קורע, מה זה בונה, כמובן, לא את כל המסקנות וכל שיטות הראשונים, כל המהלכים וההלכה למעשה בהכרח, אבל יש לו כבר תחילת מחשבה. משא"כ מי שלומד פעם ראשונה את הסוגיא, זה כמו מגשש באפילה בתחילתו של דבר במה שעוסק, אפילו את הידיעות הכלליות והיסודיים הוא מתחיל ללמוד.

זה נאמר כסדר בצורת הדבר במה שהאדם עוסק, זה נאמר בכלל כל קומת החיים של האדם. היה זמן שהאדם בא לאדם ומאז הוא לומד לאט לאט מה קיים בעולם, הוא מכיר עוד דברים ועוד דברים, מכאן ואילך ההכרות שמגיעים בנויים על ההכרות שקדמו לכך, פעם ראשונה הוא נפגש עם כיסא, שנפגש בפעם האלף, ובפעם העשרת אלפים, ובפעם המאה אלף עם כיסא, הרושם מהו כיסא נשאר מהגירסא דינקותא שיש לו, לא בהכרח שהוא זוכר באיתגליא, אבל זו כל צורת פנימיות מחשבת ובנין האדם.

ולכן בעומק צריך להבין שרוב רובם של הדברים שאנו עוסקים בהם מבוקר ועד לילה, אנחנו לא עוסקים בתחילתם של דברים, אנו עוסקים בדברים מאמצע הסוגיא. מסכת שהאדם לא ללמד מעיקרא אז יש לו פעם ראשונה, אבל לאחר שלמד אותה פעם אחת מכאן ואילך הוא כבר אוחז באמצע ענין. ענייני העולם שהאדם מתעסק איתם יום יום שעה שעה, יש לו תפיסה מסויימת על הדברים, ואת אותה תפיסה מכאן ואילך הוא מתבונן על כל מה שהוא מתבונן. זה לא נפק"מ בחיי רוחניות או בחיי גשמיות, זו אותה צורת תפיסה שאיתה האדם נולד. כאשר האדם נולד מעיקרא הוא כן קיבל את הדברים בצורה של התחדשות, אבל כל דבר שהוא נפגש איתו וכבר היה קיים באיזה אופן מפגש עם אותו דבר, יש את הרושם הראשון איך הוא נתפס, פעמים זה הרבה יותר מרושם ראשון, וכסדר על כל זה נבנה סדר הדברים.

שזו צורת הדברים שהאדם נפגש, צריך להבין עמוק, מהו הדבר הראשון שהאדם פגש בשעה שהוא יצא לאוויר העולם, "לפתח חטאת רובץ", כמו שדורשת הגמ' בסנהדרין כידוע, ברבי ואנטונינוס, מאימתי נכנס יצה"ר באדם, אם היה נכנס במעי אמו כמו שאמר רבי, אמר לו אנטונינוס שהיה מבעט במעי אמו ויוצא, אלא בהכרח שנכנס בו בשעה שהוא יוצא לאוויר העולם. א"כ הדבר הראשון שהאדם פוגש בשעה שיוצא לאוויר העולם, לפתח חטאת רובץ, הוא פוגש את יצה"ר, וממנו הוא מתחיל להכיר את העולם. גופא בתר רישא גריר, וכל ההכרות שבאים מכאן ואילך, כמובן שזה לא נמצא באיתגליא בדעת האדם, האדם לא זוכר, לא חלי ולא מרגיש, אפילו הרבה לאחר יציאתו לעולם איננו זוכר דברים, עד שהוא נהיה בן כמה שנים וגם את זה הוא זוכר למחצה לשליש ולרביע וכדומה. אבל האמת, נאמנים עלינו דברי חז"ל, שתינוק היוצא לאוויר העולם בוכה, ואחד מהטעמים שהוא בוכה כי הוא פוגש את היצה"ר. זו הפגישה הראשונה שהאדם פוגש, ומכאן ואילך כל הפגישות שהוא פוגש נבנים ע"ג אותה פגישה ראשונה שפגש. כמובן עוד פעם, זה לא נמצא באיתגליא, בדעת האדם ובשכל שברור לו הדברים, אם הדברים היו ברורים לו זה היה נראה הרבה אחרת, אבל כך חקקה חכמתו יתברך שמו שזה סדר היצירה, שזה המפגש הראשון שהאדם פוגש. ומכאן ואילך כיוון שזה מה שהוא פוגש, אזי סדר הדברים של מה שהוא פוגש מכאן ולהבא, מושרשים באותו מפגש ראשון. ולכן כל דבר שהאדם נפגש עמו, על דרך כלל הוא לא נדבק בצד הטוב שבו, מדוע לא, יש מה

שחז"ל אומרים שעוה"ז נקרא רובו רע ומיעוטו טוב, ואזלינן בתר רובא, אז האדם נפגש באופן טבעי אחרי הרוב ולא אחר המיעוט, זה סדר ברייתו של העולם. אבל לפי מה שנתבאר השתא מה שהאדם נפגש אחרי הרוב זה לא רק מחמת מה שהעוה"ז הוא רובו רע, כמו שמה שכל אחד רואה שקורה כאן בעולם שרובו רע, אלא הוא נמשך לרע מחמת שזה תחילת נקודת הדבר.

ולפי זה שהאדם בונה מציאות של חיים, כל דבר שהוא נפגש עמו השורש הראשון של פגישת הרע יוצר, שהוא נפגש עם דברים הוא לא רואה אותם מצד הטוב שבהם, אלא מהצד הרע שבהם. אין כוונת הדבר שהוא לא רואה בכלל טוב, ודאי שהוא רואה גם טוב, אבל ההשרשה הראשונה גורמת לאדם שרואה את הנקודות שאינם שלמות בכל דבר ודבר. ולכן ברור שאם זו צורת ההשרשה של קומת האדם כמו שלימדונו חז"ל, אז נטיית האדם כאן כסדר, "יצר לב האדם רע מנעוריו", "רק רע כל היום", כלשון הפסוק, וכאשר האדם מנסה לבוא ולחזור ולעשות תשובה, יש שני אופנים איך האדם עושה תשובה, יש אופן שאם האדם רח"ל חטא, הוא חוזר בו מאותו חטא, היכי דמי בעל תשובה כדברי הגמרא הנ"ל, זו תשובה פרטית מאותו חטא פרטי כל אחד לפי עניינו רח"ל במה שחטא. אבל יש את התשובה שהיא שורש התשובה, שהאדם צריך לעשות תשובה בשורש נקודת הנידון הראשון שאיתו התחיל נקודת הרע, כי אם לא, הוא עקר את הענף של הרע, ובודאי שגם זה צריך לעשות, אבל את שורש נקודת הרע שהיא תחילת ביאתו לעולם, האדם לא עקר, ואם איננו עוקר את נקודת השורש, אז נקודת השורש משפיעה עליו כסדר כל ימי חייו.

שמש רבינו עלה לשמים אמרו המלאכים מה לילוד אשה בינינו, למה זה נקרא דוקא ילוד אשה, כי כיוון שהוא ילוד אשה אז בשעה שהוא נולד מאשה נתקיים בו לפתח חטאת רובץ, על זה באים המלאכים דלית בהו יצה"ר כמ"ש חז"ל, ואומרים, מה לילוד אשה בינינו. אבל שהוא משיב להם, לקבל את התורה בא, שהוא בא לקבל את התורה, הגדרת הדברים הוא, שהדבר הראשון שהאדם פגש בעומק הוא לא את יצה"ר, אלא הדבר הראשון בעומק שהאדם פגש, ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות, ושהם עלו תחילה במחשבה להיבראות מה היה שם - קב"ה ואורייתא, זה מה שהיה. היציאה לעולם שבו האדם נמצא שם הדבר הראשון שפגש היא מציאות של רע, אבל בשורש יצירת הנשמה, הדבר הראשון שהוא פגש זה לא את היצה"ר, אלא הדבר הראשון שפגש זה קב"ה ואורייתא.

כאן מונח עומק שתי סוגי התשובות שהאדם עושה, אם האדם עושה תשובה על החטא בלבד שחטא, אז מהחטא הזה הוא בעל תשובה, אבל את שורש לפתח חטאת רובץ שזו הנקודה הראשונה שהוא פגש, עומד בעינו. אבל תשובה כמ"ש הגמ' בפסחים נ"ד ועוד כידוע, אחד מהדברים שקדמו לעולם זו תשובה. מה הצורך שתשובה תקדם לעולם, מה

לי אם התשובה תברא לאחר שנברא העולם, ומה לי אם נבראה קודם שנברא העולם, מאי נפק"מ. ודאי שיש לזה כמה פנים, אבל פנים אחד לסוגייתנו, תשובה שנבראה לאחר שנברא העולם, אז כבר נברא יצה"ר, אזי התשובה היא לאחר היצה"ר, זו תשובה שנמצאת בתוך העולם, זו תשובה שהאדם מקיים לאחר שבא לעולם, אז הפעם הראשונה שפגש זה יצה"ר. אבל תשובה שקדמה לעולם, אז להיכן התשובה משיבה אותו, היא איננה משיבה אותו לתוך העולם לאחר הפתח לחטאת רובץ, אלא היא משיבה אותו למקום של האורייתא, ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות, מה שיש שם זה קב"ה ואורייתא.

שמבינים את הדברים הללו, מונח כאן העומק העצום איזה פנים של תשובה צריך להגיע. בארבעים ימים הללו שהם שורש ימי התשובה, ארבעים ימים שמשה עלה להר, שהמלאכים באים ואומרים למשה רבינו מה לילוד אשה בינינו, אז כפשוטו דברי הגמ' הנ"ל לקבל תורה בא. ועומק דברי הגמ', ילוד אשה אזי הוא שייך לארץ ולא לשמים, אם הוא עולה לשמים כלומר שהוא יוצא מהילוד אשה שבדבר שלפתח חטאת רובץ, והוא חוזר בתשובה לאיזה מקום, לקב"ה ואורייתא, זה נקרא לקבל תורה בא. לקבל תורה בא ודאי שהדברים כפשוטם אמת, אבל יש בהם הרבה הרבה יותר עומק נורא, לקבל תורה בא כלומר, מול הלקבל תורה בא עומדת הטענה מה לילוד אשה בינינו, על זה באה התשובה לקבל תורה הוא בא, אז מה אם לקבל תורה הוא בא אבל מה עם הטענה מה לילוד אשה בינינו הרי זה לא מקומו. תשובה לדבר לנתבאר היה ברורה מאד, מה לילוד אשה בינינו כלומר מלאכים אין בהם רע, אין להם את הלפתח חטאת רובץ, אזי הם שואלים מה משה רבינו עושה כאן, תשובה לדבר שמשה רבינו עולה לקבל תורה, הוא עולה לקבל תורה הרי שהוא לא מתחיל מנקודת ההתחלה שלפתח חטאת רובץ, אז הופקע ממנו המדרגה של מה לילוד אשה בינינו. אומר המהר"ל שכסדר הדבר הרי שיש ירידת הדורות, סדר הדורות על דרך כלל שיש אב ובן, והאב הוא למעלה מהבן, אבל משה רבינו אומר המהר"ל שלא היה באותו סדר, לכן דייקא נאמר "וילך איש מביתו ויקח את בת לוי" היה ליקוחין מיוחדים לצורך לידתו של משה, זה לא היה משורש לידה רגילה. משה שנותן תורה לישראל איננו באותו אופן של מה לילוד אשה בינינו שעליו נאמר לפתח חטאת רובץ, אלא משה שלקבל תורה בא, יוצא מהמקום של הילוד, של הפתח חטאת רובץ, לקבל תורה, הוא מגלה התחלה חדשה שהיא בעומק הנשמה.

בלשון אחרת, והיא יותר פשוטה וברורה, יש באדם גוף ונשמה. אדם שחי חיי גוף אזי היכן ההתחלה שלו, ילוד אשה, ארבעים יום של יצירת הולד, ז' ט' ירחים של עובר במעי אמו, ותחילת החיבור שלו בזה העולם זה זמן הלידה. קודם לכן הוא בטל, עובר ירך אמו, לאו ירך אמו, הוא בטל לאמו, ויש לו קביעות של שם בשעה שיוצא לאוויר העולם. מי שחי חיי גוף, היכן ההתחלה שלו מתחילה, בזמן הלידה, ואז כנתבאר שההתחלה שלו היא לפתח חטאת רובץ. אבל מי שחי חיי נשמה, אזי ההתחלה שלו, ישראל, נשמתם, עלו במחשבה

תחילה להיבראות, לפני שיש עולם, קב"ה ואורייתא, ואצלו באמת ההתחלה איננה יצה"ר, אין שם עוד כלל עולם, לא נבראו מלאכים, ישראל קדמו למלאכים, אם אין מלאכים ודאי שעדיין אין יצה"ר, אין אפילו יצר טוב, אבל ק"ו שאין מציאות של יצה"ר, אין רע ואין יצר הרע.

זה עומק המדרגה הנקראת תשובה, לשוב מחיי גוף ולחיות חיי נשמה. שמשה רבינו עלה להר בארבעים יום הללו, היכן גופו של משה היה, בארץ, כדברי הגמ' בריש סוכה, מעולם לא ירדה שכינה למטה מי', ולא עלה משה למעלה מי', מקרא מלא שמשה רבינו עלה, מבאר הגר"א שמה שהוא עלה, הוא עלה במחשבתו, בנשמתו, אבל גופו נשאר כאן. אזי ארבעים ימים הללו שהם שורש שמשה רבינו עלה פעם שלישית להר, באיזה אופן הייתה צורת העלייה, העלייה לא הייתה בגוף, הגוף נשאר כאן, העלייה הייתה בנשמתו של משה רבינו שעולה להר. עלייה שמשה רבינו עולה להר בנשמתו, זה לא במקרה שהגוף נשאר כאן כי הוא לא יכול לעלות והנשמה היא זו שעולה, שבאו המלאכים ושאלו מה לילוד אשה בינינו, האם משה היה שם ילוד אשה או לא, אם הוא היה עולה עם גוף אזי באמת היה ילוד אשה בינינו, אבל שהוא עולה עם נשמתו ואיננו עולה עם גופו, נשמתם של ישראל לפני ממציתם של מלאכי השרת כמ"ש חז"ל, אזי אין את הטענה של מה ילוד אשה בינינו. ועומק התשובה לפ"ז להבין עמוק, אם באים לשוב מפרט בלבד, אפשר לשוב בתוך הגוף עצמו, באותו מקום, באותו אשה, באותו זמן, גם על זה יש גדר של בעל תשובה. ומצד כך, יש לאומות העולם או אין להם תשובה, הרי קוראים ביום הקדוש יום הכיפורים הפטרה של יונה, נינוה, נינוה עשו תשובה, גם לאומות העולם יש תשובה. אזי מה ההבדל בין תשובתם של ישראל לתשובה של עכו"ם, עכו"ם שעושה תשובה מהו גדר תשובתו, תשובה של גוף, ודאי שיש דומם, צומח, חי, מדבר, עכו"ם למעלה מחי שהרי הוא מדבר, אבל עיקרו הוא גוף ומעט נקודה רוחנית, אבל החלק הרוחני שנמצא בעכו"ם לא קדם לעולם. א"כ התשובה שהעכו"ם יכול לשוב מעין נינוה וכדומה, מהי אותה תשובה, תשובה שהוא שב בתוך העולם כולו. ואפילו אחרי שהוא שב ממדרגת העכו"ם, כיוון שהתשובה היא בתוך העולם, תמיד נשאר ההשרשה של הרע שלפתח חטאת רובץ, שזו תחילת ההויה של חיבור לעולם.

אבל ישראל נבדלים מאומות העולם, נצטוונו במצוות עשה על התשובה כמ"ש הרבינו יונה, זו מצווה שנמסרה לישראל, עכו"ם מתקבל בתשובה אבל הוא לא מצווה על התשובה, אם לומר שזה דבר שמחייבו השכל כדברי ר' ניסים גאון בתחילת הש"ס, יש לעיין, אבל איננו מצווה בודאי להדיא על תשובה, זה לא מכלל ז' מצוות בני נח שמונה הגמ' בסנהדרין. אבל ישראל שנצטוו על התשובה, זו תשובה שונה, שבאה מאורייתא. תשובה שבאה מאורייתא זה לשוב בחזרה למדרגה מעין משה רבינו שעלה להר ארבעים

יום, גופו נשאר כאן, נשמתו עלתה למעלה, זו תשובה שנקראת תשובה, החזירנו בתשובה שלמה לפניך.

זו היא תשובה שהאדם שב שהתחלתו היא התחלה באופן כזה שחוזר לעומק נשמתו.

לפי זה להבין יותר עמוק ויותר קרוב לעולם המעשה. מה ההבדל בין תשובה של גוף לתשובה של נשמה, כמובן שיש לזה כמה וכמה פנים, תשובה של גוף האדם עדיין חי חיי גוף, בתשובה של נשמה הוא חי חיי נשמה. אבל בלשון אחרת, תשובה שנמצאת בתוך הגוף היא תשובה שבאה אחרי העולם, אז האדם מתחיל את הדבר לאחר שכבר קדמו דברים לפניו. מצד כך אימתי נברא אדם הראשון, אחר וקדם צרתני, אחר למעשה בראשית, הוא נברא ביום שישי למעשה בראשית, בגופו. אבל תשובה של נשמה, קדם צרתני, עלה במחשבה להיבראות, לפני כל הנבראים כולם, אזי התשובה שלו חוזרת למקום לפני שנמצאים כל המצבים כולם, ישראל הם לפני שנמצאים כל המצבים כולם, כבר שם ישראל נמצאים.

ובלשון ברורה, שבאים לצייר זאת בציור מעשי של עבודת התשובה, כאשר האדם מתחיל לחשוב בתשובה, כמובן, הסדר הפשוט איך האדם חושב בתשובה, הוא עושה חשבון הנפש איזה מעשים הוא עשה כראוי, איזה מעשים עשה שלא כראוי, על המעשים שלא כראוי כפי הדרגתם הוא מנסה לקבל על עצמו, חרטה, וידו, קבלה לעתיד שלא ישבו לכסלו עוד, והלואי שזה יתקיים, הלואי.

אבל התשובה הפנימית שונה לגמרי, התשובה הפנימית זה להתחיל לחשוב על החיים מהתחלה, לא לחשוב מה אני עושה טוב ומה אני עושה לא טוב ולתקן את מה שהאדם עושה לא טוב, תשובה עניינה בעומק, צורתה, שמתחיל לחשוב, אילו כל האפשרויות היו פתוחות עכשיו לפני, איזה סדר של חיים הייתי מסדר. מה יאמר מיד האדם, לא כל האפשרויות פתוחות, אני כבר אחרי חיידר, אחרי ישיבה קטנה, אחרי ישיבה גדולה, כמה שנים בכולל, משעובד רחיים בצווארו, ויש לו את כל ההיקף של בני בית, פרנסה, בריאות, הורים, מחויבויות עד אין קץ, סדר א', סדר ב', סדר ג', סדר לפני שחרית ואחרי חצות, כל אחד לפי עניינו משועבד בכל השיעבודים שישנם, איך הוא יכול להתחיל לחשוב מהתחלה.

כאן מונח העומק של הסוגיא שאנו מדברים, תשובה שהאדם לא מתחיל לחשוב מהתחלה, זו תשובה אחרי שיש עולם, אדם נברא ביום שישי למעשה בראשית, כבר יש שמים ויש ארץ ויש רקיע ויש יבשה ויש ימים ויש מאורות ויש בעלי חיים, יש דגים, יש הכל, האי עכשיו הוא נכנס, כדי שיכנס לסעודה מיד, אבל הוא משעובד לכל מה שקורה בעולם, כל הברואים כולם קדמו אליו, ועכשיו שהוא נברא הוא צריך להסתדר עם תבל ומלואו של מה שנמצא, משועבד לכל מה שקורה כאן. אבל התשובה מכח מה שנאמר,

תשובה קדמה לעולם, במעמקי הנפש יש כח באדם להתחיל לחשוב איך הוא היה מתחיל לסדר את החיים שלו עכשיו מתחילה כאילו שאין שום שיעבוד. ודאי שבאים להוציא זאת למעשה, איננו נמצאים בעולם שאין שום שיעבוד, אבל כח התשובה מתחיל ממקום לגמרי אחר. כאשר האדם רוצה להעמיד תשובה, צריך להעמיד מחד את השאיפה איך הוא היה רוצה לחיות, ואת הצד השני למעשה היכן הוא חי, ואז איך מגיעים מהמקום שהוא חי לאותם שאיפות.

איך מעמידים צורה של שאיפה שלמה, אנו מדגישים שלמה, אצל רוב בני אדם זה רחוק אפילו מההסתכלות, אבל על זה גופא עומק סוגיית התשובה, תשובה שלמה עניינה שהאדם מצייר לעצמו, אם הקב"ה היה נותן לו עכשיו להתחיל את החיים מהתחלה, הכל מהתחלה, כסדר, איך הוא היה מתחיל, איך הוא היה בונה צורה של חיים. מה הוא היה עושה אם היו נותנים לו אפשרות עכשיו להתחיל את הגלגול מא', ולהתחיל הכל כסדר לבנות כפי איך שהוא רוצה, איזה סדר של צורת חיים הוא היה מסדר. מי שמגיע פחות או יותר לסדר שעכשיו הוא נמצא, או שהוא באמת צדיק מופלג, או שהוא שוטה גמור. איך הוא היה מסדר חיים מעיקרא אם הכל היה ניתן בידי לבחור איך לסדר, זה נקרא עומק כח התשובה בשורשו. להוציא אותה לפועל בשלימות, אי אפשר, היא קדמה לעולם, אי אפשר להחזיר את הכל בחזרה, אבל זה להעמיד את המקום שממנו האדם מתחיל, מהיכן הוא מתחיל. היכי דמי בעל תשובה בעומק, בעל תשובה זה אדם שמנסה בצורת נפשו לסדר לעצמו צורת חיים, איך היה נראה צורת חיים אילו הכל היה פתוח בפניו. וכשהוא הגיע לאותו צורה, זה לא יאמר מה אפשרי שאסרה עלי תורה והמציאות עכשיו מורכבת אחרת, אלא הוא מנסה לקרב את החיים שלו עכשיו הכי קרוב, אי אפשר לחיות שם, אבל הכי קרוב איך הוא היה מסדר את החיים אילו היה יכול להתחיל את החיים מהתחלה.

על דרך כלל האדם לא חושב איך לסדר חיים מהתחלה, אלא חושב איך לתקן את הליקויים. משל למה הדבר דומה, יש אדם שיש לו בית ונשברו כמה דברים, אז הוא מזמין בעל מלאכה שיתקן. יש אדם שקנה קרקע ומתחיל לבנות בית מהתחלה, שתי פנים שונים נאמרו כאן, איך האדם מסתכל על חייו, הוא כבר בן עשרים, שלשים, ארבעים, יתר על כן, הוא לא רואה את עצמו עכשיו מתחיל מהתחלה, אבל התשובה אומרת שצריך לצייר ציור בנפש איך הייתי מעמיד חיים כאילו הכל היה מתחיל מהתחלה. אם אדם מעמיד כזו צורה של חיים השאיפה שלו מאד ברורה, ואז הוא בודק כמובן איך צורת חייו נראית היום, ואיך אפשר לשנות את החיים שנמצאים היום מול הצורה הראשונה שהיא הצורה הראויה. זו לא תשובה שאפשר לעשותה בשלימות, אבל להתקרב אליה בודאי שאפשר.

אבל יתר על כן ולמעשה, הרבה מאד ידיעות שאנו יודעים שהם ידיעות אמת, הם אצלנו על דרך כלל כמונח בקופסא, לא עוסקים בהם, יש את הי"ג עיקרים, כולם מאמינים, כל

ידיעת יסודי הש"ס, אפילו הגירסא דינקותא שהאדם למד מקראות, הוא כבר יודע, תשובה עניינה, להתחיל הכל מהתחלה. את יסודי האמונה מהתחלה, לא ח"ו שהוא מתחיל משאלות של אברהם אבינו, אבל הוא מתחיל להעמיק את היסודות שבדבר מהתחלה, זה עומק של כח של תשובה. יש י"ג עיקרים, הוא משריש אותם מהתחלה, כאילו שמעולם לא הושרש אצלו כולם, ודאי שיש לנו אמונה, קבלה מאבותינו וממנו לא תזוע, אנחנו לא עומדים לחקור שום דבר מעיקרא, אבל מתחילים את הדברים מהתחלה, יסודי האמונה מהתחלה, הוא פותח פרשת בראשית כמו החפץ חיים, הוא קורא את זה מהתחלה. אדם שלומד כך את התורה, כך משריש בחזרה את יסודי האמונה, הוא נוגע בסוגיא שנקראת תשובה מתחילה. לולי זה, אפשר להגיע לתשובה חלקית ואי אפשר להגיע לתשובה שלימה.

שמעמידים למעשה את שני הדברים, יש את החלק הראשון שהוא העמדה של שאיפה, להעמיד איך היה נראה צורה של חיים אילו יכולנו להעמיד את הכל מהתחלה, ואיך החיים נראים עכשיו, ואיך יכולים לקרב הכי קרוב את החיים עכשיו לחיים שהיינו מעמידים אילו הכל היה מתחילה. והחלק השני, שהוא הרבה יותר למעשה, שאת כל מה שהשרישו אצלנו את הידיעות אמת שמורשים, לחזור ולהשריש מנקודה התחלתית בנפש, לא באופן שמתחילים מאמצע סוגיא, אלא מתחילים הכל מהתחלה.

כידוע עד מאד אפילו רבותינו שלמדו סוגיא בגמ', היה דרכם להתחיל ללמוד את הסוגיא מהתחלה כאילו הם מעולם לא למדו, מי שלומד בצורה כזו צורת הלימוד הרבה יותר בריאה, ואז הוא רואה פעמים רבות דברים שונים ממה שלמד קודם לכן. זה נאמר על עומק עסק התורה, אבל זה נאמר על כלל כל עבודת האדם בעולמו. את אותם דברים שמושרשים אצלנו, לחזור ולהשריש מהתחלה. זה נקרא שנה חדשה, שנה חדשה שהאדם מכין את עצמו בימי אלול, שכשיבוא באמת ראש השנה, הוא יתחיל את הכל מהתחלה. לא התחלה ח"ו תרח אבי אברהם, אבל התחלה שהוא משריש בחזרה את כל היסודות מנקודת ההתחלה שבהם. מי שמשריש את הכל מנקודת ההתחלה שבו, הוא הוא בעומק בעל תשובה, הוא בעומק חי חיי תשובה. כמובן שהתולדה של כל המעשים הללו, שהמעשים הרעים שהוא עשה הוא משתדל עד למאד, והלואי שנזכה, שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד.

חלק מהשיעור אלול 025 תשובה.התחלה.חדשה.עומק.הענין.תשעו

חודש אלול - נח ההתחדשות

אלול - עיקר הזמן של חידוש העולם
נמצאים בס"ד בחודש אלול, שבו הקב"ה ברא את העולם, כמו שאומרים חז"ל, בכ"ה
אלול נברא העולם.

בפשטות, הקב"ה ברא את העולם פעם אחת, לפני חמשת אלפים שבע מאות שבעים
ושלוש שנים. אבל רבותינו מלמדים אותנו, "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה
בראשית" - בכל יום ויום, הקב"ה מחדש את העולם עוד פעם, לא רק בזמן בריאת
העולם בכ"ה באלול שנברא העולם, אלא בכל יום ויום, הקב"ה מחדש את עולמו. הרי
שעיקר החידוש שהקב"ה חידש את עולמו היה בראשית בריאת העולם בכ"ה אלול, אבל
מהכח הזה מתחדש בכל יום ויום שהקב"ה מחדש את העולם.

מאי נפק"מ לנו אם הקב"ה ברא את העולם פעם אחת בכ"ה אלול בראשית בריאת
העולם או שהקב"ה מחדש את עולמו בכל יום תמיד מעשה בראשית? ננסה לפתוח קצת
ולהסביר את הדברים, איך הדברים הם מעשיים ממש לכל אחד ואחת, בנפש שלו בצורת
החיים למעשה ממש.

כשהקב"ה ברא את העולם ביום ראשון, ביום שני, ביום שלישי, ביום רביעי, ביום חמישי,
וביום שישי נברא האדם, בכל יום ויום שהקב"ה ברא את הבריאה, נאמר בו "כי טוב".
וכשהקב"ה השלים את מעשה בראשית, נאמר "וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאוד".
הקב"ה מעיד על הבריאה שכל מה שהוא עשה בבריאה זה הכל "טוב מאוד", אלא
שלאחר שהקב"ה ברא בריאה שכולה טוב מאוד, אדם הראשון וחווה במעשיהם הם עשו
נגד ציווי הקב"ה. הקב"ה ציוה לא לאכול מעץ הדעת טוב ורע, וחווה ואדם הראשון אכלו
ממנו, וע"י כן נתקלקל כל העולם כולו, ואדם הראשון וחווה ג"כ התקלקלו.

אילו אין כח לאדם להתחיל כל יום מחדש, נמצא שכל יום ויום כאשר הוא מתחיל את
היום הוא מתחיל ממקום שכבר נמצא בו חטא, פגם, לכלוך, וזוהמא. אבל מכיוון
שהקב"ה "מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", אז הקב"ה נותן בכל יום ויום
לכל אדם ואדם את האפשרות להתחיל ממעמקי נפשו ממקום שכולו טוב, ממקום שכולו
טהור וקדוש.

המשך מול חידוש

נתבונן ונבין, שיש שני מהלכים בבריאה, שני צורות שהקב"ה מגלה בעולם.

יש צורה אחת פשוטה שנראית לעין האדם, שהקב"ה ברא את הבריאה לפני חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש שנה, ומאז הבריאה ממשיכה עוד יום ועוד יום, עוד שבוע, עוד חודש, עוד שנה, וכל העולם כולו ממשיך. כל אחד מאיתנו היה כאן על דרך כלל כבר בעולם חזר והתגלגל עוד פעם, פעמים עשה מעשים טובים, פעמים רח"ל הוא עשה מעשים שאינם טובים, והיום אחרי חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש שנה שכל אחד מאיתנו כבר נמצא בעולם, הוא עבר הרבה מאוד מעברים, מעברים פעמים טובים, בקדושה, מעברים פעמים ח"ו מהצד השני.

אם האדם תופס את המהלך הזה בלבד, הרי שהוא חי עם כל העבר שלו, שפעמים הוא טוב ופעמים הוא פחות טוב. זה מהלך אחד.

מהלך השני, שהקב"ה נטע בעולם כח של "מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". בכל יום, בכל שעה, ובכל עת, הקב"ה מחדש ונותן לאדם כח להתחיל התחלה חדשה, שאיננה מושפעת מהעבר, מהקלקול שהיה, מהפגם שהיה, מהחסרונות שהיו, מכל המעברים כולם שהאדם עבר בכל השנים הללו מאז בריאת העולם. כל אחד ואחד מאיתנו הרי מכיר לפחות מעט את הנפש של עצמו, לכל אחד ואחת מאיתנו יש חולשות בנפש, יש אחד שזה מתגלה אצלו באופן של עצבות, יש אחד שזה מתגלה אצלו באופן שהוא לחוץ, יש אחד באופן שהוא טרוד, יש אחד שזה מתגלה אצלו באופן שיש לו פחדים, יש אחד שזה מתגלה אצלו באופן שיש לו חשדות כלפי אחרים, יש אחד שזה מתגלה אצלו באופן כזה שהוא מרגיש את עצמו שפל ביחס לאחרים, ועוד ועוד הרבה מאוד נטיות בנפש שיש לכל אחד ואחת מאיתנו, איש לפי עניינו.

בחלק גדול מהנטיות הללו, הם תולדות של מצבים שהאדם עבר בחיים שלו. הוא עבר כל מיני מצבים, לפעמים זה היה בתקופה שהוא היה ילד קטן או ילדה קטנה, לפעמים זה היה בתקופה שהאדם בוגר יותר, אבל הוא עבר כל מיני מצבים שונים. פעמים הרבה מאוד, אם האדם ינסה לבדוק מהיכן באו המצבים הללו, הוא יכול להיזכר בכל מיני תקופות קשות שעברו עליו, ואז הוא הגיע לאותה נקודת קושי בנפש, ומאז היא הוקבעה אצלו הנפש, והיא מפריעה אצלו, פעמים יותר ופעמים פחות. לפעמים הדברים האלה נמצאים מהגלגול הזה, ופעמים הרבה מאוד החולשות הנפשיות הללו אין המקור שלהם בגלגול הזה, אלא המקור שלהם הא בגלגולים הרבים מאוד, שכל אחד ואחת מאיתנו חוו במשך כל ימות עולם מאז שנברא העולם עד השתא.

איך להיפטר מהמחסומים הרגשיים שלנו

כיוון שכל אחד מאיתנו הנשמות שמולבשים השתא בגוף עברנו הרבה מאוד שנים ואלפי שנים, הן בעולם הזה הן בגן עדן, וח"ו מי שלא זכה אז בגהנים וכד', אז עברו על הנפש הרבה מאוד שנים, הרבה מאוד צלקות, הרבה מאוד הפרעות נפשיות. פעמים הרבה

מצטרף עוד הפרעה ועוד הפרעה ועוד הפרעה, וצירוף של שני הפרעות יחד, או צירוף של שלוש הפרעות יחד, שיוצר הפרעה מחודשת מכח הצירופים שלהם.

איך האדם יכול לצאת מכל ההפרעות הללו? כאן מגיע מהלך הדברים שדיברנו שמונח הכח בחודש אלול.

אם לכל אחד ואחת מאיתנו היה רק הפרעה אחת, היה הרבה יותר קל. אבל על דרך כלל לכל אחד ואחת מאיתנו יש לפחות כמה הפרעות, והרבה פעמים זה יכול להיות גם כמה עשרות, ובדקות ממש זה יכול להיות אפי' מאות. מה העצה א"כ להתמודד מול כל הקשיים הנפשיים הללו?

העצה החיצונה היא, לנסות לטפל ולהתעסק בכל הפרעה לעצמה, ולבדוק מהיכן היא התחילה, מה הסיבה שלה, וע"י שמגלים את שורש התחלתה ואת סיבתה, אפשר לנסות לעקור את אותה סיבה של הפרעה. פעמים באמת אפשר למצוא את סיבת ההפרעה, מחמת שזה היה בזמן שיודעים ורואים. אבל פעמים זה בדברים נעלמים יותר, וק"ו אם סיבת תחילת ההפרעה לא היתה בגלגול הזה אלא היא היתה בגלגול קודם לכן, ואז כמעט ואי אפשר להגיע לשורש סיבת ההפרעה, בשכל האנושי הטבעי של האדם. הרי שאפילו אם יש רק הפרעה אחת, לא תמיד אפשר להגיע לשורש הסיבה, איך וכיצד ומאיפה התחילה אותה הפרעה. ק"ו שיש לאדם בדרך כלל כמה הפרעות ויתר על כן. ולכן הדרך לנסות לטפל בהפרעה ובשורשה על כל חלקי ההפרעות, אי אפשר להשלים את המלאכה.

מה שהאדם יודע בבירור ואפשר לדעת מהיכן הסיבה של אותה הפרעה התחילה, ודאי שראוי וכדאי לטפל באותה הפרעה ממקור הסיבה שרואים. אבל מה שאי אפשר לגלות, הן מצד שזה לא בגלגול הזה, או שזה נעלם וסתום, או מצד ריבוי ההפרעות שישנם שאי אפשר לטפל בכל אחד ואחת, שם מגיע המהלך שדיברנו לעיל של "מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". הכח הזה שהקב"ה מחדש בכל יום את מעשה בראשית נותן לנו פתח חדש עצום ונפלא מאוד איך להתמודד עם החולשות שבנפש, איך להגיע לחיים טובים יותר, איך להגיע לחיים פנימיים יותר, נעימים יותר.

לדעת החזקות והחולשות שלנו

במקום פנימיות נפשו של האדם, נמצא הכח הפנימי הזה של "מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". בחלקים החיצוניים יותר של הנפש, בחלקים שהאדם על דרך כלל יותר מודע להם, שם הנפש מרגישה שהיום זה המשך של אתמול, ומחר זה המשך של היום, וכן על זה הדרך. אבל במעמקי נפשו של האדם, במקום הפנימי של הנפש, במקום שנאמר "אשר יצר את האדם בחכמה", "והחכמה מאין תמצא", במקום שורש

היצירה של האדם, שם במעמקי נפשו גלוי וידוע לכל נשמות ישראל, (ודווקא לנשמות ישראל ולא לאומות העולם), באותו מקום פנימה, כל אחד ואחת מאיתנו מכירים את הכח הזה שהקב"ה מחדש תמיד.

החידוש הזה שהקב"ה מחדש תמיד את כל העולם כולו – ואת הנפש הפרטית שלי בפרט – היא מתחדשת באופן שאין בה את כל הרשמים, אין בה את כל הפגמים, אין בה את כל ההפרעות של אדם חוה מראשית בריאת העולם עד היום הזה שבו הוא נמצא. מכיוון ששם הוא מתחדש "חדשים לבקרים רבה אמונתך", בריה חדשה ממש, מצד כך הרי הוא כתינוק שנולד, כגר שנתגייר, שהוא מתחיל מעין התחלה חדשה. במקום הזה בנפש האדם, אין שמה עבר של רשמים.

זה נקרא בלשון המשנה באבות, "כותב על נייר חלק", ולא "כותב על נייר מחוק". שם, האדם יכול להתחיל מהתחלה. שם, האדם יש לו עתיד שלא מושפע מכל העבר. אלא זה עתיד שמתחיל לצמוח מהתחלה חדשה.

האדם ראשית צריך לדעת שיש כזה מקום בנפש, ולאחר מכן להבין איך להגיע לאותו מקום בנפש. אבל ראשית להבין שיש מקום בנפש ששם הוא מתחיל התחלה חדשה בכל יום בכל שעה ובכל עת.

מה היה הצורך שהמן ירד בכל יום ויום? הרי הקב"ה היה יכול לתת את האוכל פעם בשבוע פעם בחודש ולדאוג לכך שהאוכל ישאר טרי וטוב וראוי למאכל. אלא שכשבני ישראל היו במדבר וירד להם המן, זה היה על מנת כך שהם ירגישו בכל יום "חדשים לבקרים רבה אמונתך", בכל יום כאשר מגיע הבוקר והיה יורד להם המן הם היו מרגישים שיש אוכל חדש בעולם כי זה עולם חדש. המן הזה היה לבן, הוא היה מלבין להם את העוונות, ובלשון ברורה לנפש: הוא היה נותן להם להתחיל ממקום של נייר לבן בקומת נפשם במציאות החיים.

שקט פנימי

ראשית, כמו שנתבאר, האדם צריך לדעת שהכח הפנימי שבנפש שלו מתחיל התחלה חדשה בכל יום, רק שהחיצוניות של הנפש מכירה את הכח שממשיך מאתמול, משלשום, משבוע שעבר, מחודש קודם, משנה קודמת. אבל הכח הפנימי שבנפש מכיר את ההתחדשות.

לאחר שהאדם מאמין בכח הזה שהוא כל יום מתחדש, הוא צריך לנסות ולהתבונן בעולם ולראות שיש דברים שמתחדשים בכל יום. הדוגמא הברורה לכך, שמביאים חז"ל, שתרגולת מטילה ביצה בכל יום ויום. חז"ל הקדושים אומרים שלעתיד לבוא אישה תלד

גם בכל יום, ומה שעכשיו צריך לערך תשעה חודשים לעת"ל זה יהיה בכל יום. כל זה זה מחמת שבפנימיות המעמקים הכל מתחדש בכל רגע.

צריך להתבונן בדברים, ולאחר מכן לעשות השקטה בנפש, להשקיט את כל הכוחות החיצוניים, ולהקשיב למקום שפנימי העמוק בתוך האדם. כאשר האדם מקשיב למקום הפנימי שבתוכו, הוא מגיע למקור המעיין של המים שבנפש, ששם הנפש מתחדשת תמיד, משם היא נובעת. בלשון המשנה באבות, זה נאמר "נעשה כמעין המתגבר". הוא מגיע למקום של נביעה שכל הזמן מתחדש.

מי שלא משקיט את הנפש שלו, אז הוא מודע רק לדברים שקורים מסביב, ואז הוא רואה רק את ההמשך של הבריאה. אבל מי שמשקיט את הנפש שלו, (הן ע"י ניגון מבחוץ, הן ע"י טעימה מעט (בדווקא) של דבר ערב, הן ע"י תנוחה רגועה), כל אלו הם כלים להגיע לשקט הפנימי. ולאחר מכן לדומם את ההרגשות הגסות ואת המחשבות הגסות, ולקחת את המחשבה הפשוטה הזו של 'אני מתחדש', 'אני מתחדשת', 'הקב"ה נמצא בתוך לבבי ומחדש אותי בכל רגע', ולחזור על המשפט הזה עשרות פעמים ומאות פעמים, ויתר על כן, אבל מתוך שקט, מתוך כוונת המחשבה, מתוך עומק הלב, מתוך המקום הפנימי ביותר שבנפש האדם, ולנסות לחזור על הדברים מתוך מודעות לזה. ולאט לאט, לנסות לחוות אותם כמה שיותר עמוק בנפש האדם.

ההתחדשות פנימי

נדבר א"כ למעשה ממש.

כל יהודי יכול ויכולה בכל בוקר כמה דקות לשבת עם עצמו/ עם עצמה ולעשות את אותה השקטה, להרגיש את מציאות הקב"ה בתוך הלב, ואז להאמין ולנסות לחוות שהקב"ה נותן בי כל יום כח חדש, בורא אותי מחדש, נותן לי בכל יום כח חדש. כל הכשלונות שהיו עד היום לא משפיעים על אותו כח. כל מה שלא הצלחתי עד היום ניתן בי היום כח חדש שאני יכול להצליח, וגם אם היום אני לא יצליח, מחר ינתן בי עוד פעם כח חדש שאני יכול להצליח.

מי שמתחיל כך בכל בוקר, מתוך אותה מחשבה פנימית, מתוך אותה אמונה פנימית, מתוך אותה חוויה פנימית, זה נוסך בו תוקף גדול מאוד של כח, וכל היום כולו נבנה מתוך חוזה פנימי, מתוך השפעה גדולה מאוד של הקב"ה שנמצא בליבו ומחדש ונותן לו בכל יום כח. גם אם לפעמים במשך היום עצמו נפל איזה שהיא נפילה או עשה איזה שהוא מעשה שאינו ראוי, או אם הביע הרגשה שמאכזב אותו איך הוא התנהג כך, העיצה היא לחזור לאותו מקום שבו דיברנו, לנסות להתחיל מהתחלה עוד פעם, ולהאמין שהקב"ה ממש עכשיו נותן בי ונוטע בי כח חדש, שלא מושפע מכל הכשלונות שהיו.

מי שירגיל את עצמו בזה למעשה, באופן מעשי ונכון, מתוך יישוב דעת, שמחד העולם ממשיך כל יום אבל מאידך הוא מתחדש כל יום, הרי שלאט לאט הוא יתרגל לקבל כוחות חדשים עליאיים, הן מצד תוקף גודל הכח, והן מצד הנקיות של הכח. מי שמרגיל את עצמו בצורה הזו, הוא בס"ד יזכה שהמכשולים שעומדים בפני רוב בני אדם יהיו בעיניו יותר קלים, מחמת הסייעתא דשמיא של הקב"ה שמחייה אותו בכל יום, וע"י כן הוא יוכל להתגבר יותר, ולעמוד בפני מכשולים יותר. אבל בעיקר, הוא יוכל לחיות חיים שמחים יותר, מאושרים יותר, מרוממים יותר.

נזכה בעז"ה שכל אחד ואחד זוכה לחידוש אמיתי פנימי. נזכה יחד, כל הכנסת ישראל, לחידוש השלם בביאת משיח צדקנו, ושנזכה בעזר ה' להכתב ולהחתם יחד כל הכנסת ישראל, לכתובה וחתימה טובה, שמשאלות ליבנו יהיו טובים, ואז הקב"ה ימלא כל משאלות ליבנו לטובה, אמן ואמן.

שאלות ותשובות

שאלה: העבודה היא לחדש ולא להסתכל על העבר ולא לשאת צלקות מהעבר. למעשה האם זה העבודה של אלול?

הרב: הדגשתי בכוונה, שמחד יש עבודה שהיום של היום הוא המשך של היום של אתמול. אדם יעשה חשבון נפש, לחמש עשר דקות, ועל מה שצריך לתקן, יתקן. אבל עיקר תפיסת החיים צריכה להיות באופן של התחדשות. באותו זמן שזה ימים של תשובה, זה זמנים של התחדשות, כי אם האדם יעשה רק תשובה ויחשוב רק על העבר, אז הוא יכנס לכל החשבונות של העבר. בעומק, מי שיש לו כח לקבל על עצמו להיות טוב זה מחמת שהוא מתחדש מחדש. אומר הרמב"ם שבעל תשובה נקרא 'בריה חדשה' - זה עומק התשובה. מי שלא מתחרט על העבר הוא לא יכול להרגיש את "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", אבל מי שעשה תשובה חמש עשר דקות ביום, ולאחר מכן לנסות לחזור למקום הפנימי בנפש שהוא הכח התחדשות, זה עומק הבעל תשובה שמרגיש "בריה חדשה" ממש.

שאלה: "שבע יפול צדיק וקם" - האם זה רק נחמה שלא נתייאש, או שמכיוון שהוא מחדש את עצמו?

הרב: בוודאי שיש מהלך כמו המהלך הראשון, אבל עיקר המהלך הוא כמו המהלך השני. מאיזה כח שיש כח לצדיק ליפול ולקום עוד פעם ועוד פעם? בן אדם רגיל כשהוא נפל פעם אחת, והוא החליט לקום, אז כשהוא נופל פעם שניה אז הוא אומר לעצמו "כבר אני נפלתי פעם אחת והחלטתי לקום, ולא הצלחתי, אז גם בפעם הבאה אני לא אצליח". אם פעמיים הוא כבר נפל וקם, אז אם הוא יפול בפעם השלישית, הוא כבר מחליט שיש חזקה

שכבר בוודאי הוא לא יקום. אבל הצדיק מאמין שבכל רגע הקב"ה נותן לו כח חדש והכח החדש שהקב"ה נותן לו זה כח של הקב"ה, עם כח של הקב"ה אפשר להצליח הכל. אם זה היה כח שלי, אז כח שלי לא יכול להצליח. אבל כשהוא מחדש בכל יום ויום כח חדש, ממי קיבלתי את הכח? מהקב"ה. כח של מי קיבלתי? של הקב"ה. על זה אומרים חז"ל, "הקב"ה עוזרו", ולכן אפילו אם בפעם הקודמת נפלתי כי בחרתי בצד הלא נכון, אבל כל יום יש לי את הכח להצליח, כי הקב"ה נותן לי בכל יום כל להצליח. מצד כך "אין יאוש בעולם", אפילו אם האדם נפל הרבה מאוד פעמים.

שאלה: מתי ביום הזמן הכי טוב לעשות?

הרב: בהתחלת היום לפני שמתחילים את היום, אם אפשר. כמובן שאי אפשר מתי שאי אפשר. אבל אם אדם מתחיל כך את היום, אם אפשר לקום כמה דקות מוקדם לפני שהבית מתחיל להתעורר, אז התוקף של כל היום נמשך אחרי ההתחלה הנקיה הטהורה והפנימית.

שאלה: האם העבודה הזאת של ההתחדשות היא בכל השנה או רק לאלול? ואם היא גם לכל השנה, למה הכח הזה מיוחד לאלול דייקא?

הרב: אלול נותן את הכח לכל השנה. זה כמו שאדם נמצא בראש השנה והוא מקבל קבלות לכל השנה - מכח ראש השנה הוא מקבל כח לעמוד בזה בכל השנה. אבל אם הוא מקבל קבלות ועומד בזה רק בראש השנה, אז הם אינם מועילים הרבה. אלול זה הזמן שמכוחו מאיר האור הזה במשך כל ימות השנה, זה הזמן לשאוב את אותו כח לכל השנה. שואבים את הכח מאלול אבל לכל השנה.

שאלה: האם יש משהו מיוחד לעשות גם לכל השנה?

הרב: לכתחילה כל השנה גמור, רק מאלול לשאוב את אותו כח לכל השנה כולה. להחליט לעשות את זה כל השנה, להתחיל אם זה עכשיו ולהמשיך לכל השנה.

שאלה: כשמתפללים ואומרים "המחזיר נשמות לפגרים מתים", האם זה אותה נשמה שהיה אתמול?

הרב: נשמה נקיה חדשה, נתת טהורה אני לכלכתי וחוזר ומקבל אותה נקיה. מי שמרגיש שמחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. אבל ע"מ להרגיש את "המחדש בטובו בכל יום האדם", צריך להרגיש שהקב"ה נמצא בליבו. מי שלא מרגיש שהקב"ה נמצא בליבו, הוא לא יכול להרגיש בעומק את המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. ככל שהאדם מרגיש יותר שהקב"ה נמצא בליבו, כך ההרגשה של "המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית" יותר פנימית, יותר עמוקה, ויותר טהורה.

שאלה: ההתחדשות קיימת ועלינו רק להרגיש אותה?

הרב: אמת. לגלותו ולהרגיש אותו. הוא קיים גם אם אני לא מרגיש, וכל העבודה שלי זה להרגיש אותו.

שאלה: מה אפשר לעשות למעשה, שבן אדם יוכל להרגיש ולהפנים את ההתחדשות, את ההתגלות את זה שהריבונו של עולם [בלב]?

הרב: בדרך כלל אצל רוב בני האדם, רוב המחשבות שלהן הן דמיונות, או של העבר או של העתיד. ממילא האדם לא חי את ההווה המתחדש. ככל שנשקיט את המחשבה של הדמיונות של העבר ואת הדמיונות לעתיד, ונתמקד בהווה, אז האדם הסיר את רוב המסכים של המחשבה. כשהאדם חי את ההווה ואז הוא מנסה להשקיט את ההווה שהוא לא עושה שום דבר, ולנשום עמוק פנימה ולנסות לחוות את עומק נפשו, ולהרגיש משם את הקב"ה, אז אפשר גם להרגיש את המקום המתחדש.

עוד פעם, יש באדם כח של דמיונות לדמיין את העבר ולדמיין את העתיד, ואצל רוב בני האדם, רוב המחשבות שלהם הן דמיונות על העבר ודמיונות על העתיד, לכן הם לא חיים את ההווה. הדבר הראשון שהאדם צריך לעשות זה לנסות להשקיט את הדמיונות שלו על העבר ואת הדמיונות שלו על העתיד, ואז הוא חי את הווה. כשהוא חי את ההווה, אז באותו זמן של השתקה הוא לא עושה כלום, הוא נושם עמוק פנימה, ומתרכז במקום עומק לבבו, ומנסה לחוש בעומק הלב את מציאות הקב"ה. ושם, אם האדם יחוש את מציאות הקב"ה בעומקו, אז יתגלה לו המקום הפנימי שהקב"ה מחדש את מציאותו תמיד של הנברא, של האני הפרטי שלי.

אבל עוד פעם, קודם צריך להסיר את הדמיונות של העבר והעתיד, להגיע להווה, ובהווה לשבת בשקט. אפשר לשמוע ניגון או לאכול איזה דבר טעים אבל מעט, (לא לשם תאוה אלא לשם השקטה), תנוחה רגועה של גוף, מקום רגוע, להיכנס עם נשימה עמוקה פנימה, ולנסות להרגיש את הקב"ה, ומשם להרגיש את ההתחדשות. זה מסתייע בדיבור ושינון של הדברים, אבל מתוך עומק הלב, עד שלאט לאט האדם ינסה לחוות את זה.

כמובן כל זה בצירוף לתפילה ולבקשה מהקב"ה שיזכה את האדם לכוון ולהגיע לצורה הפנימית השלימה.

שאלה: כשקורה משהו ומאבדים את העשתונות, אז איך חוזרים ככה?

הרב: צריך להיות שקוע בזה עמוק כדי שיהיה אפשר לחזור בכהרף עין. ככל שהאדם שקוע בזה עמוק את זה קורה כהרף עין. ככל שהוא נמצא בתחילת ההתרגלות, אז זה לוקח לו הרבה יותר זמן. אבל אם היא נמצאת באמצע עם הילדים במטבח, והתינוק בן

שנה וחצי בוכה, והיא תסתגר בחדר לעשר דקות, זה לא תמיד מציאותי. צריך לראות אם דברים מסתדרים מבחינת המציאות. ככל שהאדם נמצא יותר פנימה, הוא יכול בכהרף עין לחזור. אם לא, לפעמים צריך לדעת שיש גם ייסורים בחיים, ולא לכל דבר יש פתרון עכשיו הרגע השניה.

ראש.חודש.עבודה_006_חודש.אלול.התחדשות

מזל בתולה

מזל של חודש אלול הוא בתולה כנודע,

יש אשה בתולה, ויש קרקע בתולה, ענינה של בתולה זה הוא דבר חדש.

דהנה מצד הסדר הפשוט כאשר האדם מתבונן בבריאה, הרי הבריאה נמצאת אלפי שנים, ואם יתבונן האדם על החיים שלו עצמו גם הוא נמצא כאן בעולם כך וכך שנים, זה הסדר הפשוט שנראה לעין הרואה, כאן מתגלה הארתה של חודש אלול, בכ"ה באלול נברא העולם, אין זה רק שבו נברא העולם בשעת יצירת העולם בלבד, אלא זהו החודש שכוח הארתו מאיר באדם הכוח להתחיל מתחילה, על אף שלעין הרואה זה נראה המשך של מה שהיה, כוח ההארה של חודש אלול מגלה את המעמקים הפנימיים שאפשר להתחיל מתחילה.

זה בעצם הסוגיא העמוקה שנקראת תשובה, כאשר האדם עובר עבירה ר"ל, הוא מחויב לעשות תשובה, ההבנה הפשוטה של סוגיא של תשובה הוא, כדברי הראשונים, תשובה – הוא צריך לשוב לקודם החטא, אבל באופן היותר פנימי של הדברים, ענינה של תשובה הוא להאמין שאפשר להתחיל הכל מהתחלה, התשובה בנויה ע"ג אמונה הקודמת אליה.

ואחת הסיבות העמוקות מדוע רוב בני"א שעושים תשובה, על אף שבשעת מעשה יש להם כונת אמת, אבל רחוקים עד למאוד מדברי הרמב"ם הידועים "עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם".

תשובה שלימה בנויה על ענין שקודם לה, ואם נחסר הענין שקודם לתשובה שעליה נבנית התשובה, התשובה הוא כמעט מגדל הפורח באויר שאין להם על מה שיסמוכו.

התשובה במעמקים שלה בנויה על אמונה, אמונה באופן כזה שהאדם מאמין שהוא מצידו יתברך שמו, מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכשם שהוא מצידו יתברך מחדש בכל יום, כך כביכול נמסר לאדם כוח ההתחדשות זה של אמונה בכוח החידוש, ע"ז בנויה הסוגיא שנקראת תשובה.

בדקות יותר: יש שתי פנים מכוח התחדשות, יש פנים של חודש סיון בכוח ההתחדשות, ויש פנים של עבודת חודש אלול ותשרי מכוח ההתחדשות, חודש סיון זמן שניתנה בו תורה ע"ז נאמר דרשת חז"ל ביום הזה – "שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנו", שם במתן תורה מתגלה כסדר ה"אסתכל באוריתא וברא עלמא", ומתגלה "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית" מעיקרא, כוח זה הוא כוח החידוש בעצם, הוא ית"ש מחדש, ומסר לנו את כוח החידוש שמתגלה כסדר בחידושין דאוריתא.

אבל הכוח של חודש אלול שהמשך שלו זה עשרת ימי תשובה, זה כוח החידוש שנבנה על גבי חורבן, על גבי שבירה וקילקול, חידוש שנבנה מהמקום של העבירות, משם מתגלה נקודת חידוש חדשה, זוהי זהו חידוש השייך לענין התשובה.

ובזה מבואר היטב לשון הרמב"ם בפ"ב ה"ד בגדר הבעל תשובה, "ומשנה שמו כלומר שאני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן מעשים" וכו', ההבנה הפשוטה של דברי הרמב"ם אם יש כאן שינוי מעשה זה אינו אותו אדם כלל, כמו שבקניני גזילה וכדומה יש שינוי מעשה גם כאן שינוי המעשה משנה את האדם.

אמנם הפנים הפנימיות יותר של הסוגיא, תשובה בנויה כמו שנתבאר על אמונת כוח החידוש, חידוש מעיקרא זה חודש סיון, חידוש על גבי חורבן הוא חידוש השייך לימי אלול ואח"כ לעשרת ימי תשובה, כאשר הדבר נמצא בחורבנו בשיפלותו, לחדש את הדבר מעיקרא מתוך החורבן זה סוגיא שנקראת תשובה, ובכדי שהתשובה תוכל להתקיים במעמקי הנפש של האדם, והיא תצא לפועל למעשה, חייב להיות שיקדם לכך בסדר עבודת האדם, אמונה בכוח החידוש הגמור.

תשובה כמו שאומרים רבותינו עוקר החטא למפרע, כמו שאומר המס"י ושורשו בדברי חז"ל זה דומיא של נדר שהעקירה היא למפרע שהחכם עוקר הנדר למפרע מאותו כוח מתגלה כוח התשובה של עקירה למפרע, הלמפרע מגלה שמתוך החורבן אפשר לחזור להתחלה - לנקודת החידוש.

ככל שנקודת החידוש בהירה וברורה יותר באדם, התשובה שלו יש לה על מה שיסמוכו, וככל שאמונת החידוש שאצל האדם כה יותר מוחלשת יותר, או שהוא כמעט אינו מודע לה ואינו מתבונן בה, אפילו אם הוא בא לעשות תשובה מדינא, אבל על דרך כלל אין להם על מה שיסמוכו, שתוכל להתקיים למשך כל השנה כולה.

אבל להבין עמוק: כל אחד ואחד מאיתנו סדר החיים שלו הוא עבר כבר כמה עשרות שניים טובות כאן בהאי עלמא, הוא עשה הרבה מצות ואולי עשה גם דברים הפוכים ר"ל, הוא למד הרבה תורה, אבל מאידך גם היה זמנים שביטל, עומס החיים הנמצא על כל יחיד ויחיד רחיים על צוארו, עומס עצום שנמצא על כל נפש ונפש, העומס מצטבר ומצטבר כל השנים כולם שהאדם עובר, עומס של עבירות, עומס של דברים שאינם ראויים, עומס של טרדות החיים, כאשר האדם מנסה לקחת את כל המסע הזה על כתיפיו זה כמעט ואי אפשר, כאן בעצם האדם מגיע למקום שאין דרך לכאורה לצאת מהמקום שבו הוא נמצא.

על דרך כלל הוא מנסה להתאמץ יותר, ויט שכמו לסבול עולה של תורה, הוא מנסה להתרומם מעט, הוא מנסה לתקן מעשיו, הוא מנסה להמשיך, אבל אליבא דאמת, כמות

ואיכות העומס שנמצאת על הנפש, הוא מעבר לכוחות שהנפש יכולה לקום עוד מאותו מקום ולשאת עליו את אותו מסע, "איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם" המשא הזו הוא משא מעבר לשיעור שניתן לאדם באמת לשאת אותו, א"א לשאת את אותו משא.

יש את אלו שבגלל כך הם מתיאשים לגמרי, ויש את אלו שאין בהם יאוש, ולכן כל פעם הם מאמינים שעוד אפשר וחייבים לנסות, ואם יתאמצו יהיה ס"ד והם יצליחו, וכן על זה הדרך, כל אחד בנוסחא דיליה, איך הוא חושב להמשיך הלאה, בפרט שמגיעים ימים הללו סיפא של השנה הקודמת ורישא של השנה הבאה, הוא מרגיש שהוא חייב להתרומם, הוא חייב לעלות, הוא חייב להיות מוסיף והולך, והוא מנסה לעשות כן.

אבל אליבא דאמת כמו שהוזכר, המשא הזה הוא משא מעבר לשיעור שאדם יכול לשאת אותו, אז מה ה' שואל מעימך, אם זה משא מעבר למה שהאדם יכול לשאת אותו, מה הקב"ה רוצה?

ההבנה היותר פשוטה שהוזכרה, אה"נ באמת א"א לשאת, אבל אתה עשה את שלך - אי אתה רשאי להיבטל ממנה, וה' יתברך יגמור בעדו, זה הסתכלות אמת, אבל ההסתכלות הפנימית של סוגית התשובה, היא צורה אחרת לגמרי של חיים, סוגיא של תשובה מעמידה שכמו שיש לאדם ילד קטן, הוא הולך לכתה א', הוא רואה התחדשות, יש לו בחור בן י"ג, הוא הולך לישב"ק הוא רואה התחדשות, יש לו בחור הוא הולך לישב"ג, הוא רואה התחדשות, שם נראה שבאמת זה חדש, כמו כן יראה אצלו עצמו התחדשות, אמונת החידוש היא שורש התשובה, והיא מעמידה את האדם באופן כזה שכאשר הוא באמת יעשה תשובה, זה לא מה שהוא נשא עד היום, תשובה היא לא רק לפרוק מן האדם את העבירות כמובן שזה עיקרא של תשובה, והיא עיקר הדין של מצות התשובה, אבל המעמקים של סוגית התשובה היא שכל המשא שהאדם נשא על גביו במשך עשרות שנים, הוא יכול השתא להשיל הכל מעליו ולהתחיל מהתחלה. ואם הוא מתחיל מהתחלה הוא קל כנשר רץ כצבי וגיבור כארי לעשות רצון אביו שבשמים.

אם האדם לא תופס את אופן התשובה בשורש הפנימי שלה, המציאות של החיים הופכת להיות נעשית כבידה יותר וכבידה יותר. ויש אכן את היחידים שזכו לחיות בתורה וחיות במצות, שזה מחיה אותם ומרומם אותם, אבל עדין הם נושאים מעל גביהם הרבה מאוד מאוד משא, כל אחד יכול לכתוב ספר שלם על משא החיים שהוא נושא על גביו, תשובה בנפש מעמידה את האדם כגר שנתגייר, כקטן שנולד, אני היום ילדתיך, הוא מאמין שאפשר להתחדש להיות בריה חדשה "חדשים לבקרים רבה אמונתך" יש כאן חידוש.

יש מי שיראו לו שהדברים הם רחוקים עד למאוד, אבל מי שמאמין באמת בדברים, נפתח לו הצוהר האמיתי שיכול להתחיל ברגע קט ממקום חדש.

סוד התשובה היא סוד פנימי שנעלם, מחמת שנראה לעין הרואה שזה תשובה מעבירות גמורות, אבל זה אינו, זה תחילת מדריגת התשובה, אם האדם ניגש מיד לחלק של התשובה הוא יוכל להצליח, אבל תשובה שלימה לפניך הוא לא יוכל להגיע, אבל אם קודם לימי התשובה – עשרת ימי תשובה, הוא בוקע לאמונת החידוש, לכן אלול קודם לעשרת ימי תשובה, אלול זה אמונת החידוש ואם יש את אמונת החידוש שייך לבוא לעשרת ימי תשובה באופן שהתשובה באמת תהיה החזירנו בתשובה שלימה לפניך, הימים של אלול הוקבעו באופן כזה, שהרבש"ע נטע ימים שבהם נברא העולם, בתולה כמו שהזכר, כוח החידוש להעמיק חקר, ולקבוע את האמונה, להוציא אותה ממעמקי הנפש מהעלם לגילוי מהכוח לפועל, שיהיה אמונה ברורה שיש כוח ביד אדם להתחדש בכל יום ובכל עת ובכל שעה, על אף שלעין הרואה זה נראה אחרת, אבל ככל שתוקף האמונה תהיה גלויה בנפש, בכוח כך ניתן לאדם הכוח להשיל מעליו את העבירות, וכן להשיל מעל גביו את כל המשאות שהוא עבר כסדר, וכביכול לא להיות כזקן הכותב על ניר מחוק, אלא באופן של ילד הכותב על ניר חלק, כאן מונח בעצם פתיחה אחרת לכל מציאות החיים.

מה שנאמר על זקני ת"ח "דשנים ורעננים יהיו" מאיפה נגלה הדשנים ורעננים יהיו? ודאי שהבנה הפשוטה שיש להם חיות של תורה, ולכן תמיד יש להם כוח ודאי שזה אמת, אבל באופן מדויק יותר, הם דביקים בכוח התחדשות, ולכן כל מה שעבר עליהם עד עכשיו יש אופן של נדר שהוא עוקר למפרע, והוא מתחיל מחדש מהתחלה.

הדברים הללו מחד נראים רחוקים מאוד, אבל מאידך הם קרובים מאוד למי שמעמיק את אמונת החידוש בקרבו, מי שיזכה בס"ד, שהאמונה של החידוש תתגלה בקירבו, על אף אם הוא סיים יום עמוס מאוד, טרוד מאוד, תקופה מורכבת בחיים וכל אחד ואחד כפי ענינו, אבל התחדשי כנשר נעורך יש לו כוח לקום ולהתחדש כמעט כלא היה, כל מה שהיה על אף שהוא עבר הרבה מאוד, אבל אם הכוח הזה מתגלה בקרבו זה כוח שיכול להעמיד אותו לשנה הבאה ולנצח נצחים.

תשובה הוא סוד, סוד בנוי על גבי אמונת החידוש, ככל שאמונת החידוש תהא גלויה יותר ברורה יותר בהירה יותר אצל האדם, אז הפועל יוצא שיבוא לאחר מכאן אצל האדם יתקיים בנו בס"ד החזירנו בתשובה שלימה לפניך.

חלק מהשיעור ראש.חודש.מזל 009 אלול.מזל.ביתולה

שאלות בכל הנושאים יתקבלו בברכה
במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א

דוא"ל: rav@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

[לקבלת תשובה בפקס, נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-קולי של הפקס]

הבהרה: מעת קבלת השאלה במערכת, זמן החזרת התשובה נמשך בין כשבוע לשלושה שבועות על דרך כלל. אם לא נתקבלה תשובה עד זמן זה, ניתן לפנות למערכת על מנת לברר את סיבת הדבר [בצירוף מספר השאלה], באופנים הבאים:

דוא"ל: info@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לברורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד

9116302 ■ info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול השון"

ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231